

1977

Α

ΣΥΓΧΡΟΝΗ
ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΚΗ
ΤΕΧΝΗ

CONTEMPORARY
YUGOSLAVIAN
ART

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΣΥΓΧΡΟΝΗ
ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΚΗ
ΤΕΧΝΗ

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΖΟΥ
ΑΘΗΝΑ: 9 ΜΑΪΟΥ - 12 ΙΟΥΝΙΟΥ 1977

MINISTRY OF CULTURE AND SCIENCES

CONTEMPORARY
YUGOSLAVIAN
ART

ETHNIKI PINAKOTHIKI
ALEXANDER SOUTZOS MUSEUM
ATHENS: MAY 9 - JUNE 12, 1977

1900 - 1977

Ἡ ἔκθεση αὐτὴ ἐντάσσεται στὰ πλαίσια τῶν καλλιτεχνικῶν καὶ
μορφωτικῶν ἐλληνογιουγκοσλαβικῶν ἀνταλλαγῶν.

Ὁργάνωση: Ἐθνικὴ Πινακοθήκη, Ἀθήνα
Μουσεῖο Σύγχρονης Τέχνης, Σκόπια

Ἐπιμέλεια: Ἐθνικὴ Πινακοθήκη
Ἔκδοση: Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν
Μετάφραση: Μαργαρίτα Κάτρη
Φωτογραφίες: Μουσεῖο Σύγχρονης Τέχνης Σκοπίων
Φωτοστοιχειοθεσία-ἐκτύπωση: Ἀθηναϊκὸ Κέντρο Ἐκδόσεων Α.Ε.

Ἀθήνα, Μάιος 1977

Ἡ ἔκθεση αὐτὴ ὀργανώθηκε στὴ Γιουγκοσλαβία ἀπὸ τοὺς ἐξῆς:

Ὁργανωτὴς τῆς Ἐκθέσεως: Μουσεῖο Σύγχρονης Τέχνης - Σκόπια

Ἐπίτροπος τῆς Ἐκθέσεως: Σόνια Ἀμπατζῆβα Ντιμίτροβα

Βιογραφικὰ στοιχεῖα: Σλομποντάνκα Μπάρισιτς καὶ Βικτώρια Βάζεφ

Μετάφραση στὰ ἀγγλικά: Ἰβάνκα Κοβίλοφσκα Πόποσκα καὶ
Σλομποντάνκα Μπάρισιτς

Διορθώσεις: Σαρλότ Βεντίν

Φωτογραφίες: Μπλαγκόγια Ντίρνκωφ

Διαφάνειες: Ζοράν Πετρόφσκι

This exhibition was organized in Yugoslavia by the following:

Organizer of the Exhibition: Museum of Contemporary Art - Skopje

Commissary of the Exhibition: Sonja Abadziewa Dimitrova

Biographical data: Slobodanka Barisic and Viktorija Vasev

Translation into english: Ivanka Kovilovska Poposka and
Slobodanka Barisic

Correction: Charlotte Wedin

Photographies: Blagoja Drnkov

Slides: Zoran Petrovski

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ Ἐθνικὴ Πινακοθήκη σὲ συνεργασία μὲ τὸ Μουσεῖο Μοντέρνας Τέχνης τῶν Σκοπίων καὶ τὴν συμπαράσταση τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν θὰ φιλοξενήσῃ γιὰ δύο μῆνες περίπου ἔκθεση γιουγκοσλάβων καλλιτεχνῶν, ποὺ προέρχονται ἀπ' ὅλα τὰ διαμερίσματα τῆς χώρας τους καὶ ἐκφράζουν τὶς σύγχρονες τάσεις καὶ ἀντιλήψεις τῆς τέχνης.

Ἡ ὀλοκληρωμένη παρουσία ζωγραφικῶν, γλυπτικῶν, χαρακτηριστικῶν ἔργων καὶ ταπισσερί θὰ δώσει τὴν εὐκαιρία στὸ ἑλληνικὸ κοινὸ νὰ ἐμβαθύνει στὶς θεμελιώδεις ἀρχές ποὺ διέπουν τὴν σύγχρονη γιουγκοσλαβικὴ τέχνη καὶ νὰ μελετήσῃ τὶς ἐξελικτικὲς σταδιακὲς ἀναζητήσεις καὶ τοὺς προβληματισμοὺς ποὺ τὴν ἀπασχολοῦν. Ἡ προσφορὰ ἀποβλέπει νὰ πλουτίσῃ τὴν ὀπτική, πνευματικὴ, ψυχικὴ ἐμπειρία τοῦ θεατῆ καὶ νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ ἀντιληφθεῖ ὄχι μόνον τὴν ἰδιοτυπία τῶν συγχρόνων ρευμάτων τῆς γιουγκοσλαβικῆς τέχνης ἀλλὰ καὶ τὴν τοποθέτησή της μέσα στὸν ἀσυνόρευτο κόσμον τῆς τέχνης καὶ τοῦ πνεύματος. Ἔτσι ἡ ἔκθεση αὐτὴ πραγματοποιεῖται ὄχι μίᾳ ἀτομικῇ, προσωπικῇ ἔκφραση ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρο τοῦ δυνατοῦ τὴν δραστηριότητα μιᾶς ἀντιπροσωπευτικῆς ὁμάδος μὲ βαθὺ ἱστορικὸ, καλλιτεχνικὸ καὶ παναθρώπινον περιεχόμενο.

Ἡ αἰσθητικὴ ἀνάλυση τῆς πολὺπλευρῆς παραγωγῆς μορφῶν γίνεται πιὸ κατανοητὴ ἂν τοποθετηθεῖ πάνω στὸ ὑπόβαθρον μιᾶς κριτικῆς μελέτης ποὺ ἔχει τὶς πηγές της στὶς θεωρήσεις τῆς τέχνης τοῦ καιροῦ μας. Γιατὶ διεθνή ρεύματα ὅπως ὁ ἐξπρεσιονισμὸς, ὁ ντανταϊσμὸς, ὁ σουρεαλισμὸς μὲ τὰ προγράμματά τους καὶ τὶς θεωρητικὲς καὶ τεχντροπικὲς θεμελιώσεις δημιούργησαν τὸ ἀπαραίτητο πνευματικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ ὑπόβαθρον γιὰ νέες ἐκφράσεις καὶ πρωτοποριακὲς κατευθύνσεις. Καλλιτέχνες μὲ ἐμφυτὴ ἀφομοιωτικὴ δύναμη ἀντλήσαν ἀπὸ τὰ διδάγματα πανευρωπαϊκῶν τάσεων καὶ δημιούργησαν ἔργα τῶν ὁποίων ἡ γένεση εἶναι τὸ γόνιμο ἀποτέλεσμα ποὺ δίνει ἡ ἐλεύθερὴ σύζευξη τοῦ πνευματικοῦ προβληματισμοῦ μὲ τὴν φαντασία καὶ τὸν βαθὺ ψυχισμὸ. Ἡ παραστατικὴ τέχνη ἔδωσε τὴν θέση της στὶς διάφορες μορφές ἐκφράσεως μὲ χρῶμα, σχῆμα καὶ κίνηση ποὺ ἔδινε τὴν δυνατότητα γιὰ μιᾶ ἀπελευθέρωση τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος ἀπ' ὄλες τὶς συμβατικότητας καὶ τὴν δημιουργία μιᾶς αἰσθητικῆς αὐθόρμητης ἐπαφῆς καὶ ἐπιβολῆς ποὺ γεννιέται μέσα ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ ἔργο. Ἡ ἀπελευθέρωση αὐτὴ μετέβαλε καὶ τὴν στάση τοῦ ἀνθρώπου ὡς πρὸς τὰ ἐκφραστικὰ μέσα ποὺ μπορούσαν νὰ εἶναι πάσης φύσεως προϊόντα ἢ δημιουργήματα τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἀκόμη καὶ ἐπιτεύγματα τῆς ἐπιστήμης συνέβαλαν στὴν δημιουργία νέων μορφῶν καὶ ἐκφράσεων.

Ἐτικὰ τῆς σύγχρονης καταναλωτικῆς κοινωνίας ὑποχρεώθηκαν νὰ ἀλλάξουν μέσα στὴν νέα συνθετικὴ ἀντίληψη, μορφὴ καὶ νόημα

καί νά γίνουν στοιχεῖα μεταδόσεως τῆς καινούργιας δημιουργημένης πραγματικότητας. Ἔτσι ὅλες οἱ εὐρύτερα διαδεδομένες ἀναζητήσεις ἔγιναν στόχος καί τῆς σύγχρονης μέ τούς πολιτικοκοινωνικούς πειρατισμούς γιουγκοσλαβικῆς πραγματικότητος καί ἔδωσαν μέσα στό εὐρύτερο πλαίσιο αὐτά πού κάθε λαός ξεκινώντας ἀπό τήν ἰδιοσυγκρασία του ἀντιλαμβάνεται καί μετουσιώνει. Ἡ ὀπ-άρτ, ἡ κινητική τέχνη, ἡ γεωμετρική ἀφαίρεση, ἡ land-art καί πολλά ἄλλα κινήματα βρῆκαν καί στήν Γιουγκοσλαβία ἀνταπόκριση καί προσωπική-ἐθνική διαφοροποίηση. Ἡ ἔκθεση αὐτή μέ τόν πλοῦτο τῶν μορφῶν πού παρουσιάζει ἐλπίζουμε ὅτι θά πρέπει νά λύσει ἐρωτηματικά καί συγχρόνως νά γεννήσει καινούργια γιά ὅ,τι ἀπασχολεῖ τόν ἄνθρωπο τῆς σημερινῆς κοινωνίας, μέ τίς πολυφωνικές ἐκφράσεις πού εἶναι τοπικές ἀλλά ταυτόχρονα τόσο κοινές καί ὁμότροπες.

Γιά τή συμπαράσταση στήν ἔκθεση αὐτή, ἐπιθυμῶ νά εὐχαριστήσω τήν Α.Ε. τόν Πρόσβυ τῆς Σοσιαλιστικῆς Ὁμοσπονδιακῆς Γιουγκοσλαβικῆς Δημοκρατίας κ. Milovan Marković, τόν Ὑπουργό Πολιτισμοῦ καί Ἐπιστημῶν κ. Κωνσταντῖνο Τρυπάνη καί τόν Γενικό Διευθυντή τῶν Πολιτιστικῶν Ὑποθέσεων κ. Γεώργιο Μαραγκίδη, τόν μορφωτικό ἀκόλουθο τῆς Γιουγκοσλαβικῆς πρεσβείας κ. Borko Dujaković καί τήν συνάδελφο τοῦ Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης Σκοπίων κ. Sonja Abadziewa-Dimitrova.

Τούς συνεργάτες μου, ἐπιστήμονες καί τεχνικούς, πού ὀργάνωσαν καί παρουσίασαν τήν ἔκθεση αὐτή εὐχαριστῶ θερμά.

Ἀθήνα, Μάιος 1977

*Δρ. Δημήτριος Παπαστάμος
Διευθυντής Ἐθνικῆς Πινακοθήκης*

FOREWORD

The National Pinakothiki, in collaboration with the Museum of Modern Art in Skopje as well as the support of the Ministry of Culture and Sciences, will host, for about two months, an exhibition of works by Yugoslav artists, who come from all areas of their country and express the contemporary trends and ideas on art.

The global presence of paintings, sculptures, prints and tapestries will provide the Greek public with the opportunity to examine thoroughly the founding principles governing contemporary Yugoslavian art and to study its progressive, periodic quests and problems. This contribution intends to enrich the visual, intellectual and psychic experience of the viewer and to help him understand not only the singularity of contemporary currents in Yugoslavian art, but also its position within the boundless world of art and intellect. Therefore this exhibition does not deal with a personal expression but, within the measure of possibility, the activity of a representative group with a deep historical, artistic and human content.

The aesthetic analysis of the multi-faceted production of forms becomes more intelligible if it is built on the foundation of a critical study with roots in the contemporary views on art. The reason is that international tendencies like expressionism, dadaism, surrealism, with their manifestos and theoretical and stylistic theses created the necessary intellectual and artistic basis for new expressions and avant-garde directions. Artists with natural, assimilative powers, drew on the teachings of the European currents and created works which are the fruitful result of the free union between intellectual questioning and imagination and deep soul-searching. Figurative art gave its place to various forms of expression with colour, shape and movement; and this gave the possibility to liberate the soul and spirit from all conventionalities and to create the sensation of a spontaneous contact born within the work itself. This liberation changed the public's views with regard to the expressive means which could be any kind of product of the technical civilization. Even scientific achievements contributed to the creation of new forms and expressions.

Modern, consumer-society materials were forced to change form and meaning and become elements of transmitting the new reality. So, all the widespread searches became also the target for contemporary Yugoslavian reality with its politico-economic experimentations and offered, within a wider framework, that which every nation, according to its idiosyncracies, understands and transmutes. Op-art, kinetic art, geometric abstraction, land art and many movements found in Yugoslavia a response and a personal-national differentiation. This exhibition, with its wealth of forms, its multiple expressions which are both local and at the same time common in all, should answer many questions while creating new ones on the problems of Man in today's society.

For their assistance in setting up this exhibition, I wish to thank its Excellency, the Ambassador of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia Mr. Milovan Markovic, the Minister of Culture and Sciences Mr. K. Trypanis, the General Director for Cultural Affairs Mr. G. Marangidis, the Cultural Attaché at the Yugoslav Embassy

Mr. Borko Dujakovic and my colleague from the Museum of Modern Art in Skopje, Mrs. Sonja Abadziewa-Dimitrova. I also extend warm thanks to my professional and technical colleagues who organized and presented this exhibition.

Dr. Dimitrios Papastamos
Director of the National Pinakothiki

Athens, May1977

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Θέλουμε νά εκφράσουμε τήν ίκανοποίησή μας γιά τήν έμπιστοσύνη και τήν τιμή πού μās αποδίδεται, σάν όργανωτές τής σημαντικῆς έκθεσης «Σύγχρονη Γιουγκοσλαβική Τέχνη» στήν γειτονική Έλλάδα.

Πιστεύουμε ότι ή έκθεσή μας θά κινήσει τó ενδιαφέρον του έλληνικού κοινου, πού από τήν αρχαιότητα, είναι ποτισμένο με τήν τέχνη και έπομένως με λεπτή αίσθηση γιά τέτοιου είδους εκδηλώσεις. Έπίσης πιστεύουμε ότι αυτό θά βοηθήσει νά γνωρίσει ή Έλλάδα καλύτερα τó καλλιτεχνικό κλίμα τής Γιουγκοσλαβίας και τις ειδικές έθνικές και παγκόσμιες αξίες τής τέχνης μας. Συγχρόνως νομίζουμε ότι αυτό θά μπορούσε νά δώσει μιá ώθηση γιά μιá πιό έντονη ανταλλαγή καλλιτεχνικών απόψεων. Περιμένουμε ότι οί πολιτιστικές μας συνδέσεις θά γίνουν πιό έντονες με αυτό τόν τρόπο και ή Έλληνο-γιουγκοσλαβική φιλία θά πάρει μεγαλύτερες διαστάσεις. Είμαστε πεπεισμένοι ότι αυτή ή συνάντηση θά συμβάλει σε καλύτερη άμοιβαία κατανόηση και σε πιό στενές σχέσεις μεταξύ καλλιτεχνών και τέχνης.

Η τέχνη μας έχει παρουσιασθεί στο παρελθόν στην Έλλάδα τó 1963. Για τó λόγo, αυτή ή έπιλογή από τις σύγχρονες Γιουγκοσλαβικές εικαστικές τέχνες πού εκτίθεται έδώ, μέσα στους γενικότερους καλλιτεχνικούς προσανατολισμούς ανά τόν κόσμο σήμερα, είναι γιά μās περισσότερο από μιá συνάντηση, μιá έπαφή, μιá πηγή πληροφοριών. Είναι ένα ουσιαστικό θεμέλιο και κτίσμα γιά τήν διαρκή ανταλλαγή του πνευματικού μας πλούτου και καλλιτεχνικών αξιών μιá γέφυρα πού οδηγεί στην έγκαθίδρυση μιás συνεργασίας ή μιás μελλοντικής παράδοσης.

Έφ' όσον μιá έπιλογή σύγχρονης Γιουγκοσλαβικής τέχνης μέχρι τó 1963 έξετέθη στην Έλλάδα, ή τωρινή έκθεση περιλαμβάνει μόνο τά έργα πού δημιουργήθηκαν στην Σοσιαλιστική Όμοσπονδιακή Δημοκρατία τής Γιουγκοσλαβίας τά τελευταία δεκατρία χρόνια. Κατ' αρχήν θέλουμε νά τονίσουμε ότι ó βασικός σκοπός αυτή τή φορά είναι με τήν σωστή έπιλογή, μέσα από τήν μεγάλη παραγωγή νά δοθεί ή πιό ολοκληρωμένη εικόνα τής Γιουγκοσλαβικής τέχνης. Έπομένως ούτε αυτή ή εισαγωγή, ούτε ή έκθεση διεκδικούν τήν εξάντληση του θέματος. Έλπίζουμε λοιπόν ότι αυτή ή έκλογή έργων θά συνεισφέρει στην όργανική συνέχεια τής Γιουγκοσλαβικής τέχνης και θά προσθέσει στην παρουσίαση της πού άρχισε με τήν τελευταία μας έκθεση στην Έλλάδα. Νομίζουμε ότι ή δυνατότης επικοινωνίας των ίδιων των έργων θά έξηγήσει και θά προωθήσει τήν κοινωνική, πολιτική, πνευματική και καλλιτεχνική πραγματικότητα τής χώρας μας και τόν κοσμοπολίτικο προσανατολισμό της.

Στήν Γιουγκοσλαβία βρίσκει κανείς καλλιτέχνες από διαφορετικές έθνικότητες, περιοχές και έπίπεδα μόρφωσης. Πάντως ή έκθεση είναι πληροφοριακή γιά τις κοινές τους προσπάθειες, αυτές πού είναι όργανικά συσχετισμένες με τά πολύπλοκα γεγονότα τής αυτοκυβερνούμενης σοσιαλιστικής κοινωνίας μας. Έξετάζοντας πώς οί καλλιτέχνες χειρίζονται πολλά προβλήματα τής σύγχρονης ζωής, βλέπουμε από τή μιá μεριά πώς αναλύουν τó παρελθόν και από τήν άλλη τις ένορατικές προφητείες τους γιά κοινωνικά και καλλιτεχνικά κινήματα του μέλλοντος. Η δημιουργικότητα του Γι-

συγκοσλάβου καλλιτέχνη, παρόλη τήν συνειδητή εϋθύνη πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ὑποχρεώσεις πρὸς τὴν ἱστορία, τόσο τὴν σύγχρονη ὅσο καὶ αὐτὴ πού ἀφορᾷ τὸ μέλλον τῆς χώρας μας, ὀδηγεῖται καὶ ἐρεθίζεται ἀπὸ τὸ πιὸ ὑψηλὸ ἰδεῶδες, τὴν ἐλευθερία τῆς σκέψης, τῆς δημιουργίας καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἴσως γι'αὐτὸ τὸ λόγο δύσκολα ἱκανοποιεῖται μὲ κλασσικὲς καὶ δεδομένες παραδόσεις αἰσθητικῆς καὶ τέχνης. Πιὸ συχνὰ ἐμπλουτίζει, διευρύνει καὶ δημιουργεῖ κλίμακες καὶ κριτήρια πού ἀναλογοῦν στὸ περιβάλλον πού ἀλλάζει καὶ στὰ γεγονότα γύρω του, ἰδιαίτερα στὰ γεγονότα πού δίνουν νόημα καὶ μορφή στὸ περιβάλλον. Ὁ καλλιτέχνης, μακριὰ ἀπὸ τὸ νὰ εἶναι ψεύτικος, δὲν προσπαθεῖ νὰ ἐξιδανικεύσῃ τὴν πραγματικότητα εἴτε προέρχεται ἀπὸ μέσα ἢ ἔξω ἀπὸ τὴ χώρα του. Ἀντίθετα, πάντοτε τείνει πρὸς τὴν δημιουργία μιᾶς καινούργιας καλλιτεχνικῆς, ζωντανῆς, παγκόσμιας πραγματικότητας. Καὶ ἐφ' ὅσον ἡ φάση τῆς ἐρευνας, γιὰ νὰ βρῆ τὸν ἑαυτό του καὶ τὴν θέση του στὸν κόσμον εἶναι πίσω του, εἶναι ἐλεύθερος νὰ χρησιμοποιήσῃ ὅλες τὶς δυνάμεις του γιὰ νὰ τελειοποιήσῃ καὶ νὰ ἐμπλουτίσῃ τὶς ἰδανικὲς, αἰσθητικὲς καὶ ὀπτικὲς δομὲς τῆς καλλιτεχνικῆς του ἀτομικότητας.

Καθὼς ψάχνει γιὰ παγκόσμιες καλλιτεχνικὲς ἀλήθειες, ὁ Γιουγκοσλάβος καλλιτέχνης προχωρεῖ βαθμιαῖα ἔξω ἀπὸ τὸν ἐθνικὸ του περίγυρον, ἀλλὰ μὲ ὀλοένα καὶ μεγαλύτερη πεποίθηση ὅτι εἶναι σὲ ἐπαφὴ μὲ μιὰ εὐρύτερη καλλιτεχνικὴ ἐμπειρία. Ἔτσι, ἐπειδὴ θέλει νὰ ἀποκτήσῃ ὀλοένα καὶ μεγαλύτερη ἱκανότητα νὰ ἀφομοιώσῃ τὴν ὑπάρξιακὴ οὐσία τῆς πραγματικότητας, ἀναπτύσσει μιὰ πλούσια κλίμακα διαφορετικῶν ὀπτικῶν συλλήψεων, ἡ ὁποία ὀδηγεῖ, χωρὶς ἀμφιβολία, πρὸς τὴν «ἀνακάλυψη μιᾶς ἀντικειμενικῆς πραγματικότητας πού δὲν ἔχει ὑπάρξει», μιὰ πραγματικὴ καλλιτεχνικὴ ἀλήθεια. Αὐτὸ εἶναι ἰδιαίτερα ἐντυπωσιακὸ στὶς ἐπιτεύξεις τῆς νεώτερης γενιᾶς καλλιτεχνῶν, τῶν ἀσυμβίβαστων, τοὺς ὁποίους σπρώχνει, ὅπως ὅλους τοὺς νέους, ἕνας ἄμετρος ἐνθουσιασμός, μιὰ ἐξυψωτικὴ χαρά, θάρρος καὶ ἀπεριόριστος πειραματισμός. Τὸ θᾶρος τῆς δουλειᾶς τους μὲ βάση μόνον τὴν πνευματικὴ γνώση ἔχει ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ μιὰ πίστη στὴν ὄντολογικὴ διείδυση μέσα στὸν κόσμον μὲ τὰ μυστικὰ του πού δὲν ἔχουν ποτὲ τελειῶς διερευνηθεῖ.

Μέχρις ἐδῶ μιλήσαμε γιὰ ἀνθρώπους πού ἡ καλλιτεχνικὴ τους φιλοσοφία εἶναι βασισμένη πάνω στὰ ἀπλᾶ, ἀνθρώπινα φαινόμενα, πού κάνουν κριτικὴ καὶ καταγράφουν τὸ καθημερινὸ δρᾶμα τῆς ἀνθρωπότητας, τὶς σύγχρονες συνθήκες τοῦ τοπίου, τῆς φύσης, τοῦ χώρου τῆς πόλεως, τοῦ διαστήματος κ.λ.π. (Ζίβκο Ντιάκ, Μίλαν Στάνογεφ, Γιάνεζ Μπέρνικ, Στόγιαν Τσέλιτς, Ράντομιρ Νταμιάνοβιτς-Ντάμιαν, Ντούσαν Ὁτάσεβιτς, Ράντομιρ Ρέλιτς, Χέρμαν Γκβαρντιγιάντσιτς, Ἴβο Φρίσιτς, Ἰζμαρ Μουγιεζίνοβιτς, Ντούσαν Περτσίνκοφ, Ροντολιούμπ Ἀναστάσωφ, Μπόγιαν Μπέμ, Φράνς Νόβιτς, Μίτσα Πόποβιτς, Βογισλάβ Στάνιτς, Ντούσαν Ντιαμόνγια, Ἄννα Μπέσλιτς, Ἰβάν Πίτσελ, Ἀλεξάνδρα Σίρνεκ, Μιροσλάβ Σουτέϊ κ.λ.π.). Αὐτὸς ὁ προσανατολισμὸς δὲν ἀποθαρρύνει ἄλλους καλλιτέχνες ἀπὸ τὸ νὰ ζητήσουν αὐθόρμητα τὴν ἐμπνευσή τους σὲ ἄλλου εἶδους εἰκονογραφία, ἰδιαίτερα σ' αὐτὴν πού συνδέεται στενὰ μὲ τὸ πρόσφατο ἢ πιὸ μακρινὸ παρελθὸν (μορφωτικὸ, καλλιτεχνικὸ, εἰκονογραφικὸ κ.λ.π.). Τὰ ἔργα τους, πού συχνὰ ἔχουν ἐπικὸ χαρακτήρα, ἢ μυθολογικὲς, τελετουργικὲς ἢ μαγικὲς ἀναφορές, εἶναι ἐμποτισμένα μὲ τὴν φωτιά τοῦ Προμηθέα πού συσσωρεύει τὴν ἐνέρ-

γεια τῆς γῆς, αὐτῆς πού τούς ἔδωσε ζωὴ καὶ σὰν δημιουργούς καὶ σὰν ἀνθρώπους. Μιὰ τρίτη ομάδα ἔχει τοποθετήσει τὰ πιστεύω σὲ παιδικὰ ὄνειρα, σὲ μιὰ εὐαισθησία γιὰ τὸ ἀμνημόνευτο, τὸ αὐθεντικό, τὸ στοιχειῶδες, στοὺς ἀτέλειωτους, δελεαστικούς χώρους τοῦ ὄνειρου καὶ τῆς φαντασίας. Πάντως, σὲ ὅλες αὐτὲς τίς περιπτώσεις, μὲ τίς πολλὰς παραλλαγές, ὑπάρχει κάτι τὸ κοινό: φιλαλήθεια τοῦ πνεύματος, ἡ ἐμπειρία τοῦ νὰ εἶναι κανεὶς μοιραῖα συσχετισμένος μὲ μιὰ περιοχὴ, πίστη στὴν ὑπαρξιακὴ ὁλότητα τῆς γῆς καὶ ἐμφατικὴ, ἀτομικὴ δομὴ ἔκφρασης ἢ ὁποία στὴν περίπτωση ὅλων, μὲ ἀμελητέες ἐξαιρέσεις, δίνει ἔκφραση στὸν 20ο αἰώνα.

Γιὰ νὰ πάρει κανεὶς μιὰ σχετικὰ ὁλοκληρωμένη εἰκόνα τῆς σύγχρονης Γιουγκοσλαβικῆς εἰκαστικῆς τέχνης, ἡ ἐκλογή περιλαμβάνει μερικά ὀνόματα πού ἤδη ἔχουν ἐκτεθεῖ στὴν Ἑλλάδα. Μιλάμε γιὰ μερικούς καλλιτέχνες τῆς μεγαλύτερης γενιᾶς, οἱ ὁποῖοι, στὴν περίοδο πού μᾶς ἐνδιαφέρει, ἔχουν μιὰ δρᾶση καὶ σὰν εἰκαστικοὶ δημιουργοὶ καὶ σὰν θεωρητικοί, ἰδεολόγοι, παιδαγωγοὶ καὶ ἐμπνευστὲς τῶν ἐπόμενων γενιῶν. Εἶναι αὐτοὶ πού ἐνεργοποιοῦν τὸ νεανικὸ πνεῦμα καὶ οἱ ὑποκινητὲς τῆς εἰκαστικῆς συνειδητοποίησης στὴν Γιουγκοσλαβία (Κρίστο Χεγκέντουσιτς, Σ. Τσέλιτς, Μλάντεν Σιρμπίνοβιτς, Ντ. Ντιαμόνγια, Κώστα Ἐντζελ Ραντοβάνι, Ὀλγα Γιέθριτς, Μπράνκο Ρούζιτς, Ρίκο Ντέμπενγιακ κ.λ.π.) Συγχρόνως, δημιουργοῦν αὐτὴν τὴν ἀναγκαίαν σύνδεση μὲ τούς νέους πρωτοπόρους πού τὴν ὀνομάζουμε βάση γιὰ σύλληψη καὶ δημιουργία τῆς δεδομένης ἐποχῆς.

Ὁ αἰώνας μας ἔχει γνωρίσει δεκάδες διαφορετικῶν καλλιτεχνικῶν κινήματων, μεγαλύτερο ἀριθμὸ ἀπὸ ὅλη τὴν ἱστορία τῆς ἀνθρώπινης καλλιτεχνικῆς δημιουργίας πρὶν ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴ. Εἴμαστε ἐν γνώσει πάντως ὅτι ἡ τεχντροπία τοῦ 20οῦ αἰῶνα εἶναι νὰ μὴν ἔχει καμμιά εἰδικὴ τεχντροπία καὶ ἐπίσης νὰ καταστρέφει τούς μύθους πού λένε ὅτι ἔχουμε τεχντροπίες. Τὴν ταχύτητα μὲ τὴν ὁποία οἱ προσανατολισμοὶ δημιουργοῦνται, ἀλλάζουν καὶ ἐξαφανίζονται (ὄχι ὅλοι, φυσικά καὶ ὄχι μὲ τὸν ἴδιο ρυθμὸ), τὴν βλέπουμε σὰν δύναμη γιὰ μιὰ συνεχιζόμενη ἀνάπτυξη τοῦ ρυθμοῦ αὐτοῦ τοῦ κινήματος. Ἡ γενικὴ ἀσυνέπεια τῶν εἰκαστικῶν φαινομένων εἶναι ἀναμφίβολα ὁ ἀντίκτυπος τῶν δυναμικῶν μεταμορφώσεων καὶ τῶν διαλεκτικῶν διαδικασιῶν πού παρατηροῦνται σήμερα σὲ ὅλες τίς ἀνθρώπινες δραστηριότητες. Αὐτὴ ἡ διακύμανση στοὺς εἰκαστικούς χώρους καὶ ἡ ἐπακόλουθη σχετικότητα τῶν αἰσθητικῶν κριτηρίων, δὲν μπορεῖ νὰ δικαιωθῇ παρὰ μὲ τὸν ἰσχυρισμὸ ὅτι εἶναι καθρέφτισμα μιᾶς πολύπλοκης σύγχρονης δομῆς συνθηκῶν: ἓνα τελειοποιημένο σύστημα ἐπικοινωνιῶν, ἓνα εὐρὺ φάσμα μέσων ἐνημερώσεως, οἱ ὀπτικὲς ἐντυπώσεις τοῦ πολιτισμοῦ, ἡ ἀντίληψη τοῦ πολεοδομικοῦ χώρου, ἡ τεχνικὴ βιομηχανικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ἐξέλιξη, οἱ ἔλκυστικὲς πλευρὲς τοῦ πειραματισμοῦ, ἐλευθερία σὰν τὸ κυρίαρχο ἰδεῶδες τῆς ἐποχῆς, οἱ ἀντιφάσεις, οἱ συγκρούσεις κ.λ.π.

Κάθε μέρα ἡ κοινωνία μας ἀναπτύσσεται, ἀλλάζει καὶ προσθέτει καινούργια πράγματα. Θὰ ἦταν ἀφύσικο νὰ μὴν περιμένουμε ἡ τέχνη νὰ ἀκολουθῆσιν τὴν γενικὴ συστηματικὴ τῆς διαλεκτικῆς καὶ νὰ μείνει ἀδρανῆς σήμερα, ἀντιδρώντας στὸ παρὸν μὲ τὴν συνείδηση τοῦ ἀνθρώπου τοῦ παρελθόντος. Ἄλλὰ δὲν εἶναι μόνο τὰ

κοινωνικά, πολιτικά και έκπολιτιστικά κινήματα στη χώρα μας που δημιουργούν αναταραχές στις εικαστικές τέχνες. Λόγω της ταχύτητας των επικοινωνιών σήμερα, η έθνική «ανάκαλυψη» γίνεται σχεδόν άμεσα ένα διεθνές απόκτημα, γιατί όλες οι χώρες λαβαίνουν μέρος, περισσότερο ή λιγώτερο, στην δημιουργία της καλλιτεχνικής έκφρασης. Μέσα σ' αυτή τη γενική εικόνα, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι ο Γιουγκοσλάβος καλλιτέχνης σήμερα, επίμονα φιλοδοξεί να ξεπεράσει έξωτερικές επιρροές — είτε Ευρωπαϊκές είτε αυτές από πιο μακρινούς, έξωτικούς πολιτισμούς — και έχει αρκετό οίστρο και δύναμη να τους δώσει προσωπικές ερμηνείες, μερικές φορές με έθνικούς απόηχους. Η εποχή της χωρίς κριτική απορρόφησης κάθε νεοφερμένης ιδέας, που θεωρούσαν αυτόματα ότι είχε και ποιότητα, έχει πια περάσει. Σήμερα οι καλλιτέχνες, για να πραγματοποιήσουν την αυθεντική τους δημιουργική άκραιοτητα, ψάχνουν για ιδέες μέσα στο δικό τους έσωτερικό ή έξωτερικό περιβάλλον. Αυτό που είναι πιο σημαντικό πάντως — σ' αυτή την περίπτωση — είναι η φιλοδοξία να πετύχουν ένα υποκειμενικό είδος όπτικής επικοινωνίας που θα είναι συγχρόνως και μέρος του παγκόσμιου προσανατολισμού και που θα είναι λιγότερο Γιουγκοσλαβικό και περισσότερο διεθνές και παγκόσμιο. Τα άποτελέσματα καλλιτεχνών όπως ο Ντιαμόνγια, Μπούγιτς, Σουτέϊ, Μπέρνικ, Ντάντο Ντιουήριτς, Βλαντιμίρ Βελίτσκοβιτς, οι ΝΑ·Ι·Φ και ένα μεγάλο μέρος Γιουγκοσλάβων καλλιτεχνών γραφικών τεχνών — παγκόσμια γνωστών — στηρίζουν καλύτερα αυτή την θεωρία.

Τα εικαστικά κινήματα στη Γιουγκοσλαβία μετά το 1963 έχουν έμπλουτισθεί, σε ποσότητα και σε ποιότητα, από το γεγονός ότι σχεδόν όλοι οι προσανατολισμοί εκείνης της χρονιάς υπάρχουν ακόμη (ίσως μερικοί σε μικρότερη ένταση) και καινούργιοι προστίθενται καθημερινά. Η προσπάθεια να ερμηνεύσει κανείς την τέχνη μας μέσω διαφόρων κινήματων είναι μόνο μία από τις δυνατές μεθόδους, αλλά μάς φαίνεται να αρμόζει και να λειτουργεί.

Σύμφωνα με αυτά, ο διαχωρισμός των καλλιτεχνών σε καθωρισμένες τεχνοτροπικές κατευθύνσεις, δεν πρέπει να είναι κάτι το άκαμπο ή τελειωτικό γιατί κάθε ερμηνεία είναι επικίνδυνη, συζητήσιμη και μερικές φορές, λόγω της σχετικότητας των κριτηρίων, όχι αναγκαία αληθινή. Οι πιθανότητες σφάλματος είναι αναπόφευκτες όταν κανείς σκεφτεί τα ρευστά σύνορα και στενές αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στα διαφορετικά κινήματα. Δεν πρέπει επίσης να ξεχνάμε ότι ο ίδιος καλλιτέχνης στην περίοδο που εξετάζουμε, μπορεί να έχει περάσει από διάφορα στάδια εξέλιξης. Κάθε τέτοιο στάδιο δικαιωματικά μαρτυρεί πόσο άσχετη και αναχρονιστική είναι η κατάταξη σε μια τεχνοτροπία. Έπομένως, όπως στην περίπτωση πολλών χωρών σήμερα, δεν υπάρχουν στη χώρα μας σχολές με καθωρισμένα προγράμματα ή μανιφέστα. Ό,τι υπάρχει είναι κοινές φιλοδοξίες για συγγενείς εκλογές, προς μια καθορισμένη εικαστική κατεύθυνση.

☆☆☆

Στα χρόνια μετά το 1963, οι εικαστικές τέχνες στην Γιουγκοσλαβία χαρακτηρίζονται από δύο βασικές τάσεις:

—εικονική έκφραση

—άνεικονική έκφραση

“Όσον αφορά την πρώτη τάση, θα αποφύγουμε αυτή τη φορά να δείξουμε επιτεύγματα που έχει ήδη δει το ελληνικό κοινό όπως ο ακαδημαϊκός ρεαλισμός, κλασικός εξπρεσιονισμός, έμπρεσιονισμός κ.λ.π. Άντίθετα θα επιμείνουμε σ' αυτά τα κινήματα που πραγματεύονται την αντικειμενικότητα και την πραγματικότητα της έκφρασης με πολύ σύγχρονο τρόπο.

☆☆☆

Μετά το 1963, ή όπτική και αισθητική σύλληψη της εικαστικής έκφρασης στην Γιουγκοσλαβία, εμφανίζεται με τη μορφή της πόντ-άρτ, του νεοεξπρεσιονισμού, της νέας εικονικής τέχνης, του υπερρεαλισμού, νεορομαντισμού κ.λ.π. Άπό τις γνωστές εξελίξεις, παραμένει ό σουρρεαλισμός και ή φανταστική τέχνη, και οι δυο πολύ δημοφιλείς και σημαντικές. Οί έντυπωσιακοί αντιπρόσωποί τους έχουν βοηθήσει ιδιαίτερα στην επιβολή της Γιουγκοσλαβικής τέχνης ανά τον κόσμο. Το ανανεωμένο ενδιαφέρον για την μορφή και τις διάφορες έρμηνειες της μπορεί να εξηγηθεί σαν αντίδραση με ένα αναμενόμενο επακόλουθο άνεικονικών κινήμάτων, ένα επακόλουθο που δείχνει την επιθυμία για πιό ένεργητική ανταπόκριση σε γεγονότα στα όποια ό καλλιτέχνης είναι και μέτοχος και παρατηρητής ή θύμα, και ένα επακόλουθο μιās απόφασης να άρχισει άληθινός διάλογος με το κοινό, που θα βοηθήσει να γίνουν πιό κατανοητά τα θολά μηνύματα και οι δυσνόητες σκέψεις. ‘Η έμπνευση προχωρεί είτε από το κοινό, καθημερινό περιβάλλον του άτομου (Μπ. Μπέμ, Ζ. Ντγιάκ, Ντ. Ότάσεβιτς, Φ. Νόβιντς, Ι. Μουγιεζινόβιτς, Ρ. Ρέλιτς, Β. Βελίτσκοβιτς, Τζ. Μπέρνικ, Κ. Χεγκέντουσιτς, Β. Στάνιτς, Νίβες Κ. Κούρτοβιτς), ή μέσα από την ιστορική δομή ξεχωριστών γεγονότων, φαινομένων και κατανοήσεων του παρελθόντος (Μερσάντ Μπέρμπερ, Κίαρ Μέσκο, Σπάσε Κουνόφσκι, Γκλιγκόρ Τσεμέρσκι, Ντίμτσε Κότσο, Νίκολα Γκβοτζίενοβιτς, Μ. Σερμπίνοβιτς, Ντράγκαν Ποπόφσκι - Ντάντα). Μερικές φορές τα έργα των καλλιτεχνών περιέχουν ειρωνικά, σαρκαστικά και χιουμοριστικά στοιχεία (Ντ. Ότάσεβιτς, Κ. Χεγκέντουσιτς), κτηνώδη άγριότητα (Β. Βελίτσκοβιτς), παιδική άγνότητα (Ρ. Ρέλιτς, Σίμων Σέμοφ, Β. Στάνιτς), πιστή άπεικόνιση της αντικειμενικότητας (Μέτκα Κράσοβετς, Φ. Νόβιντς, Μ. Πόποβιτς, Στγιεπάν Γκρατσάν, Χ. Γκβαρντιγιάντσιτς, Άλεξάνταρ Τοβέτκοβιτς), ένδόμυχη, ποιητική διάθεση (Σμάιλ Καρίλο, Σλομποντάνα Μάτιτς, Ρέζεπ Φέρρι, Κ.Α. Ραντοβάνι, Μπόρο Μιτριτσέσκι), ύποσεινήδητες, σουρρεαλιστικές και φανταστικές επικοινωνίες (Β. Στάνιτς, Σ. Κουνόφσκι, Βάσκο Τασκόφσκι, Ντγούριτς, Μπράνκο Μίλιους, Έμιρ Ντραγκούλ), άπομυθοποίηση άντικειμένων που λατρεύει ή καταναλωτική κοινωνία (Άντριένα Μαράζ, Τζ. Μπέρνικ, Φ. Νόβιντς), ή επιμένουν σε έσωστρεφεϊς, φιλοσοφικές έρμηνειες διαφόρων έρωτημάτων, σαν άληθινοί ρεπόρτερ του πνευματικού κλίματος όπου ζούμε, με όλη την επιθετικότητα των μύθων του (Μιοντρέγκ Μπ. Πρόπιτς, Μ. Πόποβιτς, Λιούμπα Ίβάντσιτς, Ρ. Άναστάσωφ, Β. Βελίτσκοβιτς, Κ. Χεγκέντουσιτς, Τζ. Μπέρνικ).

‘Η αισθητική πολλών από τους παραπάνω καλλιτέχνες περιέχει ένα τμήμα του πνεύματος άλλων μέσων και όπτικών επικοινωνιών σχετικών με την εποχή μας, όπως π.χ. ή φωτογραφία, ή γελοιογραφία, ή λογοτεχνία, ή άφίσα (Χ. Γκβαρντιγιάντσιτς, Μ. Κράσοβετς,

Ζιάγκο Γεράϊ, Γιόζε Σπατσάλ, Νόβε Φραγκόφσκι, Σ. Κουνόφσκι, Στέβαν Κνέζεβιτς, Μπ. Μπέμ, Ζ. Ντγιάκ, Μίλαν Στάνογιεφ).

Στήν διαδικασία αὐτῶν τῶν πραγματώσεων, τὸ αἰσθηματικὸ συστατικὸ — μὲ τὴν κλασσικὴ, παραδοσιακὴ ἔννοια — συχνὰ ἀνταλλάσσεται μὲ τὴν ἀντιαισθητικὴ του παραλλαγή (Β. Βελίτσκοβιτς, Ντ. Ντγιοῦριτς, Ν. Γκβοτζένοβιτς, Κ. Χεγκεντουσιτς, Ρ. Ρέλιτς, Μπ. Ρούζιτς). Μερικὲς παραλλαγὲς πραγματοποιοῦνται μὲ τεχνικὰ-τεχνολογικὰ ὑλικά, (ἀκρυλικά, πλεξιγκλάς, πεπιεσμένο γυαλί, ξύλο, βερνίκια αὐτοκινήτων, ἀλουμίνιο κ.λ.π.) ἢ ἔτοιμα ἀντικείμενα, ἀποκόμματα κ.λ.π. τοποθετοῦνται μέσα στὴν εἰκόνα (Κ. Χεγκέντουσιτς, Μ. Πόποβιτς, Ν. Κ. Κούρτοβιτς). "Ἐχουν γίνεϊ ἀπόπειρες γιὰ συνθετικούς συνδυασμούς διαφορετικῶν τεχνοτροπικῶν προσανατολισμῶν μέσα στὸ ἴδιο ἔργο. Παραδείγματος χάριν, πὸπ-ἀρτ μαζί μὲ νέα εἰκονικὴ τέχνη, φωτορεαλισμὸς μὲ ποιητικὸ ρεαλισμὸ, καὶ εἰκονικὴ τέχνη μὲ σουρρεαλισμὸ.

☆☆☆

Ὁ ἄλλος γενικὸς προσανατολισμὸς — ἡ ἀφαίρεση — παρόλο ποὺ ξεσήκωσε ἀντιφάσεις πολεμικὲς καὶ παρεξηγήσεις (στὴ χώρα μας ὅπως καὶ στὸν ὑπόλοιπο κόσμο), ἔχει συγχρόνως ἐπιτύχει τὴν ἀνακάλυψη νέων ἀξιῶν, ἐμπειριῶν καὶ γνώσεων τῆς τέχνης. Ἡ περίπλοκη δομὴ του εἰσχωρεῖ βαθιὰ μέσα σὲ ὅλα τὰ φαινόμενα τῶν ζωντανῶν χώρων καὶ προσπαθεῖ νὰ βγάλει τὴν σύλληψη καὶ φιλοσοφικὴ οὐσία τῆς ἀνθρώπινης ἐμπειρίας. "Ἐνας κόσμος δημιουργεῖται χωρὶς ὄρια, χωρὶς περιθώρια, χωρὶς προκαταλήψεις, ἕνας κόσμος — τροχαῖο σῆμα πρὸς νέα γνώση — στὸν ὁποῖο οἱ ἐσωτερικὲς πνευματικὲς δυνάμεις τοῦ καλλιτέχνη ἐκφράζονται καλύτερα. Καθὼς ἀπομακρύνεται ἀπὸ μιὰ ἀφηγηματικὴ περιγραφή τῆς τρέχουσας ἀντικειμενικότητος καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ καθαροῦ ὀπτικοῦ στοιχείου, αὐτὴ ἡ ἀνεικονικὴ τέχνη γίνεϊ ἡ πιὸ ὑψηλὴ ἔκφραση τῆς ἐλευθερίας, σὰν εἰδικὴ δημιουργικὴ διάσταση τοῦ αὐθορμητισμοῦ καὶ τοῦ ἐνστικτώδη οἴστρου τοῦ ζωγράφου. Παρόλες τὶς θετικὲς συνέπειες τῆς ἐπιρροῆς της, παραμένει πολὺ ἐνδεικτικὴ ἢ παρατήρηση τοῦ τεχνοκρίτη Δρα. Λαζάρ Τριφούνονιτς: «Ὁ πολιτισμὸς μας ποτὲ δὲν ἀποδέχτηκε τὴν ἀφηρημένη τέχνη καὶ ἔτσι αὐτὴ ζῆ συνεχῶς μιὰ κάποια ἀπόκρυφη ζωὴ».

Στὴν περίοδο μεταξὺ 1951 καὶ περίπου 1962, ἔγιναν οἱ πιὸ βασικὲς ἀλλαγὲς καὶ κινήματα στὸν τομέα τῆς ἀνεικονικῆς τέχνης στὴν Γιουγκοσλαβία. Ἡ ἐξάπλωσὴ της ἔφθασε τότε στὸ πιὸ ψηλὸ σημεῖο δημιουργίας καὶ ποσότητος. Σὲ πολλὰς ὁμοσπονδιακὲς ἐκθέσεις, ὅπως π.χ. στὴν Τέταρτη Τριεννάλε Βελιγραδίου, ἔγινε τελικὰ φανερό ὅτι, ἀν ὄχι ὅλες, τουλάχιστον οἱ περισσότερες ἀνεικονικὲς φόρμες ἔκφρασης εἶχαν τραγουδήσει τὸ κύκνειο ἄσμα τους. Αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι ἐκθέσεις τέτοιου εἴδους δὲν ἦταν μέρος μιᾶς εἰκαστικῆς πραγματικότητος μετὰ τὸ τέλος τῆς χρυσῆς ἐποχῆς τῆς «ἀνεικονικῆς» τέχνης. Ἐξακολουθοῦν νὰ γίνονται σὲ ὅλες τὶς δημοκρατίες μας μὲ ὅλες τὶς παραλλαγὲς τους: λυρικὴ, γεωμετρικὴ καὶ ἐξπρεσιονιστικὴ ἀφαίρεση, ἀφηρημένος νατουραλισμὸς, ζωγραφικὴ δρᾶση, ἀνεπιτήδευτος αὐτοματισμὸς, ταχισμὸς (λεκέδες), ὀπτικὴ τέχνη, «nuagisme», μὲ σαφὴ τάση γιὰ μιὰ ποσοτικὴ στασιμότητα καὶ ποιοτικὴ τελειότητα (Σ. Τσέλιτς, Ρίστο Καλτσέφσκι, Πέταρ Μάζεφ, Ἐντο Μούρτιτς, Τάκι Παβλόφσκι, Ζόραν Πάβλοβιτς, Μπάτα Μιχαήλοβιτς).

Ἐκ τῆς ἀπορίας ἀπὸ τοῦ καλειδοσκοπίου τῆς ἀνεικονικῆς ἐπικοινωνίας ὅμως ἔνα ρεῦμα πέτυχε ἀπόλυτη αὐτονομία καὶ ἀντέχει στὸν παραλληλισμὸ μὲ τὴν εἰκονικὴ τέχνη, δηλαδὴ ἡ γεωμετρικὴ ἀφαίρεση καὶ ἡ πὸπ-ἄρτ (ὀπτικὴ τέχνη). Αὐτὲς οἱ τάσεις στὶς εἰκαστικὲς τέχνες, σὲ συνεχῆ ἀναταραχὴ ἀπὸ τὴ στιγμὴ τῆς ἐμφάνισής τους, σωστὰ ἔχουν συνδεθεῖ, παρόλες τὶς ἀσήμαντες ἐξαιρέσεις (Το μα Σίγιακ, Τόμισλαβ Κάουζλαριτς, Σλάβκο Τίχετς, Ντράγκο Χαρβάτσκι, Ντράγκο Τίρσαρ), μὲ τὸ φαινόμενο τῶν Νέων Τάσεων — ἔνα Γιουγκοσλαβικὸ κίνημα διεθνοῦς φήμης καὶ διαστάσεων (Γιούρα Ντόμπροβιτς, Μλάντεν Γκάλιτς, Λιέρκα Σίμπενικ, Μ. Σουτέϊ, Βέντσισλάβ Ρίχτερ, Ι. Πιτσέλ, Α. Σίρνεκ καὶ ἄλλοι). Ἐμφανίστηκαν τὸ 1961, τὴν ἐποχὴ ποὺ ἄρχισαν νὰ φαίνονται συμπτώματα παρακμῆς σὲ ἄλλα ἀφηρημένα κινήματα. Βασισμένες σὲ εὐρωπαϊκὰ κινήματα καὶ προσωπικότητες τοῦ πρώτου τρίτου τοῦ αἰῶνα μας (De Stijl, Μπάουχαους, Κοντρουκτιβισμός, ὑπερρεαλισμός, Μοντριάν, Βαζαρελύ, Κούπκα, Ντελωναί καὶ ἄλλους), οἱ Νέες Τάσεις ἐμφανίζονται σὰν ὁ πιὸ ἀύθεντικὸς ἀντίκτυπος τῆς ἔντονης τεχνικῆς ἐξέλιξης καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὴν ἐπιστῆμη τοῦ 20οῦ αἰῶνα. Οἱ Νέες Τάσεις πού, κατὰ μιὰ ἔννοια οὐσιαστικὰ ἀντιπροσωπεύουν μιὰ σύνθεση τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν, τοῦ βιομηχανικοῦ σχεδίου, τῆς ἐπιστῆμης καὶ ἄλλων ἀνθρωπίνων δραστηριοτήτων, μὲ τὰ εἰδικὰ, κοινὰ χαρακτηριστικὰ τους, ξεκινοῦν μερικὲς ἀληθινὰ ἐπαναστατικὲς μεταμορφώσεις στὴν τέχνη μας:

- μαζικὴ δουλειὰ σὲ ομάδες καὶ ἀναίρεση τοῦ προσωπικοῦ στοιχείου σὰν αὐτοσκοπὸ.
- παραγωγή σειρῶν (πολλαπλᾶ), καὶ ἔτσι μένει χωρὶς νόημα τὸ ἔργο τέχνης σὰν μοναδικό.
- συγκεκριμένη ἀνάμειξη τοῦ κοινοῦ στοῦ ἔργο καὶ ἀνάπτυξη τῆς δημιουργικῆς του δυνατότητας.
- ἐνεργοποίηση ὄχι μόνο τῶν ὀπτικῶν στοιχείων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀκουστικῶν, ἀφῆς καὶ ψυχοκινητικῶν.
- ἐπιτυχία μιᾶς ὀργανικῆς σύνθεσης ἐπιστῆμης, τέχνης καὶ ζωῆς.
- ἀφομοίωση διαφορετικῶν πλαστικῶν τεχνῶν (ζωγραφικὴ, γλυπτικὴ, γραφικὲς τέχνες) σὲ μιὰ μοναδικὴ ἐκφραστικὴ μορφή μὲ τὶς ἀτομικὲς τῆς ιδιότητες.
- μεταχείριση τοῦ ἔργου τέχνης σὰν μέρος τοῦ χώρου, τῆς ζωῆς, τῆς δημιουργίας καὶ τῆς ἐργασίας τοῦ ἀνθρώπου. Τελικὰ, ὅλα αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ ὁδηγοῦν στὴν παραγωγή μιᾶς ὀλοκληρωμένης, ζωντανῆς δομῆς τῆς καθημερινῆς ζωῆς, στὴν δημοκρατικοποίηση καὶ ἐξανθρωπισμὸ τῶν τεχνῶν ποὺ βρίσκονται σὲ συσχετισμὸ μὲ τὶς διαλεκτικὲς ιδιότητες τοῦ χώρου, τῆς σκέψης καὶ τοῦ χρόνου στὸν ὅποιο ἀνήκουν.

Ἡ λέξη ποὺ χρησιμοποιοῦμε γιὰ νὰ προσδιορίσουμε τάσεις στὴν γεωμετρικὴ ἀφαίρεση ὀπτικὴ τέχνη, περιβάλλον, φωτισμένα ἢ κινητικὰ ἀντικείμενα, μικροσκοπικὴ τέχνη, μᾶς δίνουν τὴν δυνατότητα νὰ προσανατολισθοῦμε πιὸ εὐκόλα μέσα στὴν πληθώρα αὐτῶν τῶν συγκεκριμένων εἰκαστικῶν ἐκφράσεων.

Ἐπαρκεῖ ἀκόμα μιὰ πολὺ χαρακτηριστικὴ, ἐκφραστικὴ μορφή ποὺ διακινεῖται ἀνάμεσα στὴν εἰκονικὴ καὶ ἀφηρημένη σὲ στενότερη ἢ πιὸ μακρινὴ σχέση. Ἐπαφίεται κυρίως πάνω σὲ μιὰ ἐρμηνεῖα τοῦ κόσμου, μέσω συμβόλων, σημείων καὶ προσδιορισμένων ἀρχε-

τύπων διαφόρων νοημάτων. 'Η κλίμακα τῶν ἐπιτεύξεων σ' αὐτὴ τὴ μορφή τέχνης πηγαίνει ἀπὸ παγκόσμια σύμβολα σὲ ἀρκετὰ προσωπικὲς ἐφευρέσεις μὲ σύγχρονα χαρακτηριστικά. Αὐτὴ ἡ μορφή κατευθύνει τὴν προσοχὴ πρὸς τὴν ἀρχικὴ ἔμπνευση τοῦ καλλιτέχνη: α) ἐθνικὴ (Γιουγκοσλαβικὴ ἢ ἄλλη), πολιτιστικὴ, καλλιτεχνικὴ, μυθολογικὴ, ἐθνογραφικὴ ἢ ἄλλη σχετικὴ σφαῖρα, β) καθημερινὸ περιβάλλον. Αὐτὲς οἱ προσπάθειες εἶναι, πᾶνω ἀπ' ὅλα, σχετικὲς μὲ τὴν γλυπτικὴ καὶ ὡς ἓνα σημεῖο, μὲ τὶς γραφικὲς τέχνες καὶ τὴν ταπισερὶ (Μπόσκο Κουτσάνσκι, "Αννα Μπέσλιτς, Στεβάν Λούκετιτς, Γιובάν Κράτοβιλ, "Οτο Λόγκο, Σίμε Βούλας, Φράνς Ρόταρ, Στεβάν Μανέφσκι, Μομτσίλο Κίρκοβιτς, Ντ. Ντιάμονγια, Ντράγκιτσα καὶ Τόνε Λαπαίνε, Ρ. Ντέμπενγιακ, Ντζέβαντ Χόζο, Μπόρισλαβ 'Αλέκσιτς, Γ. Μπούγιτς, Μπόσκο Πέτροβιτς, Μπράνισλαβ Σούμποτιτς), ἐνῶ στὴν ζωγραφικὴ εἶναι ἤδη μέρος τοῦ παρελθόντος τῆς ἰστορίας.

Αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἡ δομὴ, καὶ κυρίως στὴν γλυπτικὴ, ὀδηγεῖ σὲ θετικὰ ἀποτελέσματα μὲ τὴν ἔννοια ὅτι δημιουργοῦνται ἀγνᾶ, συμπαγῆ, ἀπλᾶ καὶ καθαρὰ σχήματα. 'Η ἐκφραστικότητά καὶ ἡ ὑποβολὴ τοὺς φθάνει στὸ ἀπόγειό της μὲ μεγάλα ἔργα τοποθετημένα σὲ ἀνοιχτοὺς χώρους σὲ διάφορες περιοχὲς τῆς Γιουγκοσλαβίας.

Σχετικὸς μὲ τὴν βιομορφικὴ ἢ μηχανομορφικὴ πλευρὰ εἶναι ὁ συλληπτικὸς ἀνθρωπομορφισμός.

Μετὰ τὸ 1970, νέα κινήματα, ὅπως συλληπτικὴ τέχνη, ζωγραφικὴ πᾶνω στὸ σῶμα, τέχνη τοῦ τοπίου κ.λ.π., ἐμφανίζονται στὴν Γιουγκοσλαβία. Αὐτὲς ξεφεύγουν ἀπὸ τὶς κατεστημένες μορφὲς τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν στὸ βαθμὸ πού ἀρνοῦνται τὶς πλαστικὲς «προϋποθέσεις» καὶ τὸ ἔργο τέχνης σὰν ὑλικὴ πραγματικότητα. 'Αλλὰ ἐφ' ὅσον εἶναι ἀκόμα στὴ φάση τῆς ἐξέτασης, πειραματισμοῦ καὶ ἐπαλήθευσης καὶ ἐπειδὴ παρουσιάζουν συγκεκριμένες ἀπαιτήσεις γιὰ νὰ παρουσιαστοῦν εἶναι ἔξω ἀπὸ τὰ ἐνδιαφέροντα τῆς ἐκδήλωσης αὐτῆς.

Θὰ εἴμαστε εὐχαριστημένοι λοιπόν, ἂν αὐτὸ τὸ κείμενο ἐπιτύχει νὰ δώσει τὸ βασικὸ λεξιλόγιο γιὰ νὰ παρουσιάσουμε στὸ Ἑλληνικὸ κοινὸ τὸν κόσμο τῆς ἐκθεσῆς μας.

Καὶ θὰ εἴμαστε ἀπόλυτα ἱκανοποιημένοι, ὅπως πιστεύουμε ὅτι θὰ εἶναι καὶ αὐτοὶ πού μᾶς φιλοξενοῦν, ἂν πραγματοποιηθεῖ μιὰ ἐκθεση ἐλληνικῆς τέχνης στὴν Γιουγκοσλαβία. 'Ελπίζουμε νὰ μᾶς γίνει αὐτὴ ἡ τιμὴ στὸ ἐγγὺς μέλλον.

Σόνια Ἀμπατζιεβα-Ντιμίτροβα
Διευθύντρια Μουσείου
Συγχρόνου Τέχνης
Σκόπια

INTRODUCTION

We want to express our pleasure for the trust and honor shown to us as the organizers of this important exhibition — "Contemporary Yugoslav Art" — in neighbouring Greece.

We believe that our exhibition will awaken an interest in the Greek public, who, since ancient times, has been imbued with the vital juices of art, being, therefore, a public with a delicate feeling for events of this character. We also believe that this will help her get better acquainted with the artistic climate in Yugoslavia as well as with the specifically national and universal qualities and values of our art. At the same time we consider that it could be a strong impetus for an even more intensive exchange of artistic thoughts. We expect cultural connections to grow stronger and richer in this way, and Greek-Yugoslav friendship to reach wider dimensions. We are convinced that this meeting will contribute to better mutual understanding and to closer connections between the artists and the arts.

Our art was presented previously in Greece in 1963. For this reason this selection of contemporary Yugoslav visual arts, shown here within the context of the most fluid stylistic orientations today in the world, is to us more than an encounter, a contact, a source of information. It is an essential building and superstructure for the continuing exchange of our cultural wealth and artistic values — a bridge that leads towards the establishment of a continued collaboration and an eventual tradition.

Because a selection of contemporary Yugoslav visual art to 1963 has already been shown in Greece, this present exhibition encompasses only those works created in the Socialist Federative Republic of Yugoslavia during the past thirteen years. At the outset, we would like to make it clear that the principal question to be answered this time deals with one possible projection and vision of our art, since the scope of potential selections is very wide. Therefore, neither this introduction nor the exhibition itself has any pretention of exhausting this subject. Accordingly, we hope that this selection of works will contribute to an organic continuity in showing the visual arts of Yugoslavia and will also add to the presentation of art begun in our last exhibition in Greece.

We think that the communicative potential of the artistic works themselves will serve to explain and promote the social, political, cultural, and artistic reality of our country and its cosmopolitan orientation.

One finds in Yugoslavia active artists of disparate nationalities, regional backgrounds, and educations. However, the exhibition will be informative about their common endeavors, those organically correlated with the complex events of our self-governing socialist society. In examining the artists treatment of the many problems of contemporary life, we see on one hand their analyses of the past, and on the other, their visionary predictions for both social and artistic movements to come. The creativity of the Yugoslav artist, despite its conscious responsibility towards the tasks and obligations of history both that of today and that pertaining to the future of our country, is led and stimulated by his highest ideal — free-

dom of thought, of creation, and of man. Possibly for this reason, he is seldom contented with classical and extant traditions of aesthetics and art. More frequently, he enriches, widens, and creates scales and criteria which correspond to the changing environment and the events around him, particularly those events which give meaning and form to the environment. However, far from being pretentious, he does not attempt to idealize reality whether it comes from within or outside his country. On the contrary, he always aspires towards the creation of a new artistic, living, universal reality. And since the phase of searching after his own identity and place in the world is behind him, he is free to use all his powers in perfecting and enriching the conceptual, aesthetic, and visual structures of his artistic individuality.

In his search after universal artistic truths, the Yugoslav artist gradually goes outside of his national context but with ever greater conviction that he is in contact with a wider artistic experience. In this manner, because he wants to gain an ever greater ability to assimilate the existential substance of reality, he develops a rich scale of diverse visual perceptions, which, no doubt, leads towards "the discovery of an objective reality which has not existed", a reality of artistic truth. This is particularly impressive in the achievements of the younger generation of artists, the non-conforming ones, urged, as each youth is, by unsurpassed enthusiasm, exalted delight, daring, and limitless experimentation. The burden of working only from the basis of spiritual knowledge has been replaced by a belief in ontological penetration in the world with its never - fully - disentangled secrets.

So far, we have pointed to people whose artistic philosophy has been based upon the simple, everyday human phenomena, who are engaged in criticism and in recording the daily dramas of humanity, the contemporary conditions of the landscape, nature, urban space, outer space, and so on. (Zivko Djak, Milan Stanojevic, Janez Bernik, Stojan Celic, Radomir Damnjanovic-Damnjan, Dusan Otašević, Radomir Reljic, Herman Gvardijancic, Ivo Friscic, Ismar Mujezinovic, Dusan Percinkov, Rodoljub Anastasov, Bojan Bem, France Novinc, Mica Popovic, Vojislav Stanic, Dusan Djamonja, Ana Beslic, Ivan Picelj, Aleksandar Srnec, Miroslav Sutej, and so on). This orientation does not deter other artists from spontaneously seeking their own inspiration from a different kind of iconography, particularly that one closely related to the recent or more distant past (cultural, artistic, ethnographic, and so on). Their works, accompanied oftentimes by an epic context, by something mythological, ritual or magic, are permeated by that Promethian fire which accumulates the energy of the land, land which has given life to them, both as creators and as men. A third group has a great trust in child-like dreams, in a sensibility for the immemorial, the authentic, the elemental, in the endlessly alluring spaces of dreams and fantasy. However, in all these cases, with their numerous variations, there exists something in common: truthfulness of the spirit, one's experience in being by fate connected to a region, loyalty of the adherent to the existential totality of the land, and emphatic individual structure of expression which in the case of all of them, with negligible exceptions, gives body to to the 20th century.

So that one will receive a relatively integral picture of the present day Yugoslav visual situation, the selection includes some names which have already been shown to our hosts. We have in mind several artists of the older generation, who, in the period that interests us, have been very active both as visual creators and as theoreticians, ideologists, pedagogues, and inspirers of the forthcoming generations. They are the activators of youthful spirit and the instigators of visual consciousness in Yugoslavia (Krsto Hegedusic, S. Čelić, Mladen Srbinovic, D. Djamonja, Kosta Angeli Radovani, Olga Jevric, Branko Ruzic, Riko Debenjak and others). They form, at the same time, that necessary junction with the young avant-garde which we call the conceptual and creative basis of the given period.

Our century has known dozens of different stylistic movements, a greater number than in all the history of man's artistic creation before this time. We are aware, however, that the style of the 20th century is to have no particular style and also to destroy any myths that say we do have styles. The speed with which orientations form, change, and disappear (not all, naturally, and not with the same rhythm), we see as the impetus for an ever-surging growth of the tempo of that movement. The general inconsistency of visual phenomena is no doubt a repercussion of the dynamic metamorphoses and the dialectic processes observable today in all spheres of man's activity. This kind of fluctuation in visual spaces and the consequent relativity of aesthetic criteria, cannot be justified other than to say that it is a reflection of a complex contemporary structure of circumstances: a perfected system of communications, a wide scope of informative media, the visual sensations of civilization, the perceptive sensations of urbanized space, the technical, industrial, and scientific progress, the attractive aspects of experiment, freedom as the dominant ideal of the epoch, the contradictions, clashes, and so on.

Every day our society develops, changes, and adds new things. It would be unnatural to expect art not to follow the general regularity of dialectics and remain inert today, reacting to the present with the consciousness of man of the past. But it is not only social, political, and cultural movements in our country that create perturbations in these visual arts. Because of the speed of communications today, national "discovery" becomes almost overnight an international acquisition, because all lands take part, some more and some less, in the creation of the artistic expression. In this context, it should be stressed that the Yugoslav artist today persistently aspires to surpass outside influences — whether European or those from more distant exotic cultures — and he has sufficient verve and power to give them individual interpretations, at times marked by national overtones. The time of uncritical absorption of everything imported as being of quality *a priori* is now past. Today, artists, in order to realize their authentic creative integrity, also look for ideas within their own inner or outer living environment. What is most essential however — in this case — is the ambition to achieve a

subjective kind of visual communication which will also be a part of the universal orientations and which will be less Yugoslav and more international and universal. The results of artists like Djamonja, Bujic, Sutej, Bernik, Dado Djuric, Vladimir Velickovic, the "naives" and a large number of Yugoslav graphic artists — men of world renown — best support this theory.

The visual movements in Yugoslavia after 1963 have been enriched, both in quantity and quality, by the fact itself that almost all orientations of that year still exist, although perhaps integrally (some of them in a very reduced intensity) and new orientations are being added daily. The attempt to interpret our art through art movements is only one of the possible methods, but it seems to us suitable and functional.

Accordingly, this division of artists into definite stylistic directions must not be understood as anything rigidly set or final because every interpretation is risky, debatable, and at times, because of the relativity of criteria, not necessarily truthful. The chances of going wrong are unavoidable when one bears in mind the fluid borderlines and close interpenetrations between separate movements. We must not forget also that the same artist, in the period we are focusing our attention on, may have passed through several phases of development. Each of these phases in its own right speaks of the inappropriateness of "style" as such, of style as an anachronism. Therefore, as is the case with a great number of countries today, no schools of established programs or manifestoes exist with us; what exists are common aspirations for kindred choices in a determined visual direction.

In the years following 1963, the visual situation in Yugoslavia has been characterized by two main trends:

- for figurative expression
- for nonfigurative expression.

In relation to the first trend, we want to abstain at this time from showing achievements which have already been seen by the Greek public, such as academic realism, classical expressionism, impressionism, and the like. Conversely, we insist on those movements which treat the objectivity and the reality of imagination and dreams in a very up-to-date manner.

After 1963, the visual and the aesthetic concept of figurative expression in Yugoslavia appears in the form of pop-art, new expressionism, new figurative art, hyper-realism, neo-romanticism, and in other forms. Of the well-known lines of development, there remains surrealism and fantastic art, both orientations highly and important. Their impressive representatives have especially helped to affirm Yugoslav art in the world. The renewed interest in the figure and its various interpretations can be explained as a reaction — an expected consequence of nonfigurative movements, a consequence of the desire for a more active, engaged response to events

in which the artist is a participant and observer, or a victim, and a consequence of a decision to start a true dialogue with the public in which unclear messages and unreadable thoughts will become less and less acceptable. The inspiration proceeds either from the banal, everyday environment of the individual (B. Bem, Z. Djak, D. Otasevic, F. Novinc, I. Mujezinovic, R. Reljic, V. Velickovic, J. Bernik, K. Hegedusic, V. Stanic, Nives K. Kurtovic), or from within the historical structure of separate events, phenomena, and comprehensions of the past (Mersad Berber, Kiar Mesko, Spase Kunovski, Gligor Cemerski, Dimce Koco, Nikola Gvozdenovic, M. Srbinovic, Dragan Popovski-Dada). At times their transcripts contain ironic, sarcastic, and humorous elements (D. Otasevic, K. Hegedusic), bestial cruelty (V. Velickovic), infantile purity (R. Reljic, Simon Semov, V. Stanic), factographic-objectivity (Metka Krasovec, F. Novinc, M. Popovic, Stjepan Gracan, H. Gvardijancic, Aleksandar Cvetkovic), intimate poetic modes (Smail Karilo, Slobodana Matic, Rehjep Ferri, K.A. Radovani, Boro Mitriceski), subconscious, surrealist, and fantastic communications (V. Stanic, S. Kunovski, Vasko Taskovski, Djuric, Branko Miljus, Emir Dragulj), demystification of articles as cults of consumer society (Adriena Maraz, J. Bernik, F. Novinc), or they insist upon introverted, philosophic interpretations of separate questions, as true reporters of the spiritual climate in which we live, with all the aggressiveness of its myths (Miodreg B. Protic, M. Popovic, Ljuba Ivancic, R. Anastasov, V. Velickovic, K. Hegedusic, J. Bernik).

The aesthetics of a large number of the above mentioned artists contains a portion of the spirit of other mediums and visual communications relevant to our times, as for instance photography comic strip, literature, poster (H. Gvardijancic, M. Krasovec, Zmago Jeraj, Joze Spacal, Nove Frangovski, S. Kunovski, Stevan Knezevic, B. Bem, Z. Djak, Milan Stanojev).

In the course of these realizations the aesthetic component—in the sense of classical traditional understanding—is often exchanged for its anti-aesthetic variant (V. Velickovic, D. Djuric, N. Gvozdenovic, K. Hegedusic, R. Reljic, B. Ruzic). Certain variations are achieved through technical-technological materials (acrylic, plexiglass, fiberglass, wood, car polishes, aluminium, and the like) or ready-made objects, cuttings, and the like are put into the picture itself (K. Hegedusic, M. Popovic, N.K. Kurtovic). There have been attempts for synthetic combinations of several “stylistic” orientations within one and the same work. For instance, pop-art with a new figurative art, photorealism, with a poetic realism, new figurative art with surrealism.

The other general orientation—abstraction, although it has been followed by contradictions, polemics, and misunderstandings, (in our country as in the rest of the world), has at the same time achieved success in its discovery of new values, experiences, and knowledge in art. Its complex structure pierces into the epidermis of almost all the phenomena of living spaces and attempts to draw out the conceptual and philosophic essence of human existence.

A world is created without boundaries, without margins, without preconceptions, a world — a road sign to new knowledge — in which the inner spiritual powers of the artist came best to expression. Moving away from a narrative description of current objectivity, and in the name of the purely visual, that nonfigurative art becomes the highest expression of freedom, as a specific creative dimension of the spontaneity and the intuition of the painter's verve. Despite the positive consequences of its influence, there remains the very indicative pronouncement of the art critic, Dr. Lasar Trifunović: "Our culture never accepted abstract art and so it lives all the time a certain apocryphal life".

In the period since 1951, somewhat up to 1962, the most essential changes and movements in the domain of non-figurative art unfolded in Yugoslavia. Its expansion achieved then both its creative and its quantitative climax. At several federal exhibitions, as for instance the Fourth Belgrade Triennial Exhibition, it finally became clear that, if not all, at least the greater number of nonfigurative forms of expression had sung their swan song. This, however, does not mean that showings of that kind were no longer parts of visual reality after the end of the golden age of "non-objective" art. They continue to exist in all our republics with all their variations: lyrical, geometrical and expressionistic abstraction, abstract naturalism, action painting, informal, tachism, op-art, "nuagisme", with a definite tendency towards an evident quantitative stagnation and qualitative perfection (S. Celic, Risto Kalcevski, Petar Mazev, Edo Murtic, Taki Pavlovski, Zoran Pavlovic, Bata Mihajlovic).

Out of this kaleidoscope of nonfigurative communication, however, one stream has achieved an absolute autonomy and has become the most powerful parallel to figurative art, i.e., geometrical abstraction and op-art. These inclinations in the visual arts, in continuous upheaval since the moment of their appearance, are quite rightly connected, despite negligible exceptions (Toma Sijak, Tomislav Kauzlaric, Slavko Tihec, Drago Hrvacki, Drago Trsar), to the phenomenon of the New Tendencies — a Yugoslav movement of international reputation and dimensions (Juraj Dobrovic, Mladen Galic, Ljerka Sibenik, M. Sutej, Vencislav Richter, I. Picelj, A. Srnec and others). They emerged in 1961, at the time when the first symptoms of the sunset in other abstract movements were felt. Having their basis in certain art attempts and personalities in Europe in the first third of this century (De Stijl, Bauhaus, constructivism, superrealism, Mondrian, Vasarely, Kupka, Delaunay, and others), the New Tendencies appear as the most authentic repercussion of the intense technical development and the curiosity for science in the 20th century. The New Tendencies which, in a sense, practically represent a synthesis of visual art, industrial design, science, and other human activities, with their specific characteristics that they share in common, initiate some truly revolutionary metamorphoses in our art:

- collective work in groups and revoking of the subjective factor as an aim in itself;
- a serial production-multiples, rendering meaningless the notion of unique art item;
- concrete inclusion of the user of art in the work itself and

- the development of his creative potential;
- an activation not only of the visual perceptive elements, but also of the audible, tactile, and psychomotor;
- achievement of an organic synthesis of science, art, and life;
- assimilation of different plastic disciplines (painting, sculpture, graphics) in a unique expressive form with its individual qualities;
- treatment of the artistic work as a part of man's living, creative, and working space. Ultimately, all these traits lead to the production of a full-blooded, living structure of daily life, to the democratization and humanization of the arts, which are in a most intimate correlation with the dialectic attributes of space, thought, and the time to which they belong.

The word which we use to designate tendencies in geometrical abstraction, op-art, ambiances, luminous or kinetic objects, minimal art, hard-edge-only enable us to orient ourselves more easily within the multitude of these specific visual expressions.

There is one more very characteristic expressive form which oscillates between the figurative and the abstract one, most frequently in a closer or a more distant association. It relies heavily upon an interpretation of the world through symbols, signs, and definite archetypes of different meanings. The scope of achievements in this art form goes from universal symbols to those quite individual inventions of contemporary signs. This form directs one's attention toward the inspirational starting point of an artist: a) from national (Yugoslav or other) cultural, artistic, mythological, ethnographic or similar, sphere, b) from everyday environmental surroundings. These strivings are, above all, relevant to sculpture, and to a certain extent, to graphics and tapestry (Rosko Kucanski, Ana Beslic, Stevan Luketic, Jovan Kratochvil, Oto Logo, Sime Vulas, France Rotar, Stevan Manevski, Momcilo Krkovic, D. Djamonja, Dragica and Tone Lapajne, R. Debenjak, Dzevad Hozo, Borislav Aleksic, J. Bujic, Bosko Petrovic, Branislav Subotic), while in painting they are already a part of the past, of history. This kind of simiotic structure, in sculpture above all, leads to positive consequences in the sense of getting pure, compact, simple, and clear shapes. Their expressiveness and suggestiveness reaches its apogee in monumental works located in open spaces in most varying regions of Yugoslavia.

Connected to its biomorphic or mechanomorphic aspect is its subtextual, conceptual anthropomorphism.

After 1970, new movements, like concept-art, body-art, land-art, and others, appear in Yugoslavia. These deviate from established forms in visual arts to the degree that they throw over the plastic "requisites" and the work of art as material reality. But as they are still in the phase of examination, experimentation, and verification, and among other things, due to their specific demands in "setting up" and presenting, this time they are out of the sphere of our interest.

We shall remain contented then if this text succeeds in providing the most elementary vocabulary in introducing the Greek public to the world of our exhibition.

And we will be fully satisfied, as, we believe, will be our hosts, through the realization of an exhibition of Greek art in Yugoslavia. We hope to be paid this honor in the nearest future.

Sonja Abadziewa Dimitrova
Director of the
Museum of Contemporary Art
Skopje

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

CATALOGUE

* Το έργο που φέρει άστερίσκο ανταποκρίνεται στη φωτογραφία της άπέναντι σελίδας.
* Asterisks signify the work of art on the opposite page.

ΡΟΝΤΟΛΙΟΥΜΠ ΑΝΑΣΤΑΣΩΦ

Γεννήθηκε τὸ 1935 στὰ Σκόπια. Δίπλωμα Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν Βελιγραδίου.

Ἴ�τομικὲς ἐκθέσεις

Σκόπια - 1966, 1970, 1975, Νόβι Σάντ - 1967.

Ὅμαδικὲς ἐκθέσεις

Δημιουργία τῶν Νέων Καλλιτεχνῶν στὸ Βελιγράδι 1959, Ἀπελευθερωτικὸς Πόλεμος στὸ ἔργο τῶν καλλιτεχνῶν τοῦ Βελιγραδίου, Τριεunnάλε στὸ Βελιγράδι, Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη στὰ Σκόπια καὶ Νόβι Σάντ 1967, στὸ Βελιγράδι, Σαράγιεβο καὶ Ζάγκρεμπ 1969, 5η Μπιεννάλε νέων στὴν Ριγιέκα, Γιουγκοσλαβικὴ τέχνη στὸ Σλοβενικὸ Γκράντετς 1969, 5ο Φθινοπωρινὸ Σαλόνι στὴν Μπάνια Λούκα, Γιουγκ. Τέχνη στὸ Ντουμπρόβνικ 1974, 14ο Φθινοπωρινὸ εἰκαστικῶν τεχνῶν στὸ Σόμπορ κ.λ.π. Στὸ ἐξωτερικὸ: Τέχνη στὴν Βηρυττὸ, Δαμασκὸ καὶ Τρίπολη 1967, Μακεδονικὴ Τέχνη στὴ Φερράρα 1969 καὶ στὴν Ἰσταμπούλ καὶ Ἄγκυρα, 10 Μακεδόνες καλλιτέχνες στὴν Νιμ καὶ Σέλ (Γαλλία) 1970, Μακεδονικὴ Τέχνη στὸ Γιάσι καὶ Πιάτρα Νέαμπ (Ρουμανία) 1972, Γιουγκ. Τέχνη στὸ Κόβεντρυ 1973, 16 Μακεδόνες ζωγράφοι στὴν Ρώμη, Γιουγκ. Τέχνη στὸ Πεκίνο, Οὐλὰν Μπατόρ 1973 καὶ στὸ Ὅσλο καὶ Ἐλσίνκι

Βραβεῖα

Πανεπιστημίου Βελιγραδίου 1959, 1ο βραβεῖο στὴν ἐκθεση «Ἡ Δημιουργία τῶν Νέων», Βελιγράδι 1959, 2ο βραβεῖο στὴν ἐκθεση «Τὸ Παρελθόν μας» - Σκόπια 1968, 1ο βραβεῖο ἀγορᾶς στὴν 8η Μεσογειακὴ Μπιεννάλε στὴν Ἀλεξάνδρεια, 3ο βραβεῖο στὴν ἐκθεση «Ἀπελευθερωτικὸς Πόλεμος στὰ ἔργα Γιουγκοσλάβων καλλιτεχνῶν» - Βελιγράδι 1971, 2ο βραβεῖο στὴν ἐκθεση «Τὸ ἱστορικὸ παρελθόν μας στὰ ἔργα Μακεδόνων Καλλιτεχνῶν» - Σκόπια 1971, Βραβεῖο ἀγορᾶς στὴν ἐκθεση «Γιουγκοσλαβικὸ Πορτραῖτο» στὴν Τούζλα, 1974.

* 3. «Ψάχνοντας ἓνα χαμένο διάστημα VI», λάδι, 120 × 100, 1973

4. «Φωτοφάσμα II», λάδι, 100 × 100, 1974

RODOLJUB ANASTASOV

Born 1935 in Skopje. Graduated from the Academy of Fine Arts in Belgrade.

One-man shows

Skopje-1966, 1970, 1975, Novi Sad-1967

Group shows

Participated in many group shows in the country: Creation of the Young Artists in Belgrade 1959, Liberation War in the work of artists in Belgrade, Yugoslav Triennale in Belgrade, Contemporary Macedonian art in Skopje and Novi Sad 1967, in Belgrade, Sarajevo and Zagreb 1969, 5th Biennale of young in Rijeka, Yugoslav art in Slovenj Gradec 1969, 5th Autumn Salon in Banja Luka, Yugoslav art in Dubrovnik 1974, 14th Autumn of visual arts in Sombor and others, in the exhibitions of Yugoslav art abroad: Yugoslav art in Beirut, Damascus and Tripoli 1967, Macedonian art in Ferrara 1969, and in Istanbul and Ankara, 10 Macedonian artists in Nimes and Shelles (France) 1970, Macedonian art in Jashi and Piatra Neamt (Rumania) 1972, Yugoslav art in Coventry 1973, 16 Macedonian painters in Rome, Yugoslav art in Peking, Ulan Bator 1973 and in Oslo and Helsinki 1974,

Prizes

Prize for painting at Belgrade University 1959, 1st prize at the exhibition "The Creation of Young" in Belgrade 1959, 2nd prize for painting at the exhibition "Our Past" in Skopje 1968, 1st purchase prize for painting at 8th Mediterranean Biennale in Alexandria, 3rd prize for painting at the exhibition "Liberation War in the works of Yugoslav artists" in Belgrade 1971, 2nd prize at the exhibition "Our historical past in the works of Macedonian artists" in Skopje 1971, purchase prize at the exhibition "Yugoslav Portrait" in Tuzla 1974.

Address: 91000 Skopje, Partizanski odredi 93, vl. I/9

*3. IN SEARCH OF A LOST SPACE VI, oil on canvas, 120 × 100, 1973

4. LIGHT SPECTRUM II, oil on canvas, 100 × 100, 1974

ΓΚΛΙΓΚΟΡ ΤΣΕΜΕΡΣΚΙ

Γεννήθηκε τὸ 1940 στὸ Καβάνταρτσι. Δίπλωμα Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν στὸ Βελιγράδι.

Ἀτομικὲς ἐκθέσεις

Σκόπια - 1962, 1965, 1966, 1969, Βελιγράδι - 1965, 1968, Ὀχρίδα - 1966, Κοπεγχάγη, Ἀλεξάνδρεια - 1969, Παρίσι 1970.

Ὅμαδικὲς ἐκθέσεις

Σαλόνι Ὀκτωβρίου στὸ Βελιγράδι, Γιουγκοσλαβικὸ Σχέδιο στὸ Βελιγράδι 1967, Νέοι Μακεδόνες καλλιτέχνες στὰ Σκόπια καὶ Νόβι Σάντ 1967, Γιουγκ. Τέχνη στὸ Σόμπορ 1967, Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη στὸ Βελιγράδι, Σαράγιεβο καὶ Ζάγκρεμπ 1969, Γιουγκ. Τριετνάλιο Σχεδίου στὸ Σόμπορ, 1969, Ἐκθεση εἰς μνήμην τοῦ Ναντέζντα Πέτροβιτς στὸ Τσάτσακ 1970, Γιουγκ. Τέχνη στὸ Ντουμπρόβνικ 1974, Σαράγιεβο 1975 κ.λ.π. Στὸ ἐξωτερικόν: Νέοι Γιουγκ. καλλιτέχνες στὸ Παρίσι 1969, 10 Μακεδόνες ζωγράφοι, Γαλλία 1970, 16 Μακεδόνες ζωγράφοι, Ρώμη 1974, Διεθνὲς Φεστιβάλ Νέων Ζωγράφων στὴ Σόφια, Σαλόνι Ποίησης καὶ Ζωγραφικῆς στὴν Γκρενόμπλ, Ξένοι καλλιτέχνες στὴν Γαλλία, Παρίσι 1970, Νίκαια 1970, Φεστιβάλ Ἐδιμβούργου 1976, κ.λ.π.

Βραβεῖα

Τῆς ἐφημερίδας «Μιλάντ Μπόρεζ», Σκόπια 1965, Βραβεῖο στὴν ἔκθεση «Ποίηση σάν Ἐμπνευση», Στρούγκα 1970, Βραβεῖο Ἐκθέσης εἰς μνήμην Ναντέζντα Πέτροβιτς στὸ Τσάτσακ 1970.

* 16. «Ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ Βουνόν», ἀκρυλικὸ καὶ λάδι, 170 × 140, 1974

GLICOR CEMERSKI

Born 1940 in Kavadarci. Graduated from the Academy of Fine Arts in Belgrade.

One-man shows

Skopje-1962, 1965, 1966, 1969, Belgrade-1965, 1968, Ohrid-1966, Copenhagen-1969, Alexandria-1969, Paris-1970

Group shows

Participated in many group shows in the country: October Salon in Belgrade, Yugoslav drawing in Belgrade 1967, Young Macedonian artists in Skopje and Novi Sad 1967, Yugoslav art in Sombor 1967, Contemporary Macedonian art in Belgrade, Sarajevo and Zagreb 1969, Yugoslav Triennale of Drawing in Sombor 1969, Memorial of Nadezda Petrović in Cacak 1970, Yugoslav art in Dubrovnik 1974, in Sarajevo 1975 and others, in the exhibitions of Yugoslav and Macedonian art abroad: Young Yugoslav artists in Paris 1969, 10 Macedonian painters in France 1970, 16 Macedonian painters in Rome 1974, in the International Festival of Young Painting in Sofia, Salon of Poetry and Painting in Grenoble, Foreign artists on specialization in France in Paris 1970, Exhibition in Nice 1970, Edinburgh Festival-Yugoslav art 1976 and others.

Prizes

Prize awarded by the newspaper "Mlad Borez" in Skopje 1965, prize at the exhibition "Poetry as Inspiration" in Struga 1970, prize at the Memorial of Nadezda Petrović in Cacak 1970

Address: 91000 Skopje, Blagoja Strackov 17

* 16. MAN FORM THE MOUNTAIN, acrylic and oil on canvas, 170 × 140, 1974

ΝΟΒΕ ΦΡΑΓΚΟΦΣΚΙ

Γεννήθηκε τὸ 1939 στὸ Γκαλίτσνικ. Δίπλωμα Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν στὸ Βελιγράδι.

Ἴ�τομικὲς ἐκθέσεις

Μπόρ - 1968, Σκόπια - 1968, 1971, 1975, Βελιγράδι - 1969, Ρώμη - 1973, Νόβι Σάντ - 1975.

Ὁμαδικὲς ἐκθέσεις

Ὁκτωβριανὸ Σαλόνι στὸ Βελιγράδι, τὸ Παρελθόν Μας, Σκόπια 1968, Γιουγκ. τέχνη στὸ Σλοβενικὸ Γκράντετς 1969, Γιουγκ. Τέχνη 1970, 6η Μπιεννάλε Νέων στὴν Ριγιέκα, Ἀπελευθερωτικὸς Πόλεμος στὰ ἔργα τῶν Γιουγκοσλάβων καλλιτεχνῶν στὸ Βελιγράδι, Ζάγκρεμπ καὶ Λιουμπλιάνα 1971, 7η Ἐκθεση εἰς μνήμην Ναντέζντα Πέτροβιτς στὸ Τσάτσακ, 12 Σύγχρονοι Μακεδόνες καλλιτέχνες στὸ Νόβι Σάντ, 14ο Φθινόπωρο Εἰκαστικῶν Τεχνῶν στὸ Σόμπορ κ.λ.π. Στὸ ἐξωτερικόν: Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη στὴν Ἴσταμπούλ καὶ Ἄγκυρα 1969, Φερράρα 1969, στὴν Πιέτρα Νεάμτ καὶ Γιάσι (Ρουμανία) 1972, 16 Σύγχρονοι Μακεδόνες ζωγράφοι, Ρώμη 1973. Διεθνεῖς ἐκδηλώσεις: Ἐτησία στὸ Πόρετς.

Βραβεῖα

2ο ζωγραφικῆς στὴν ἔκθεση «25 χρόνια ΑΣΝΟΜ» στὰ Σκόπια, 1969.

*34. «Τὸ Κουτί Ἴνοιξε», λάδι, 150 × 120, 1973.

NOVE FRANGOVSKI

Born 1939 in Galicnik. Graduated from the Academy of Fine Arts in Belgrade.

One-man shows

Bor-1968, Skopje-1968, 1971, 1975, Belgrade-1969, Rome-1973, Novi Sad-1975

Group shows

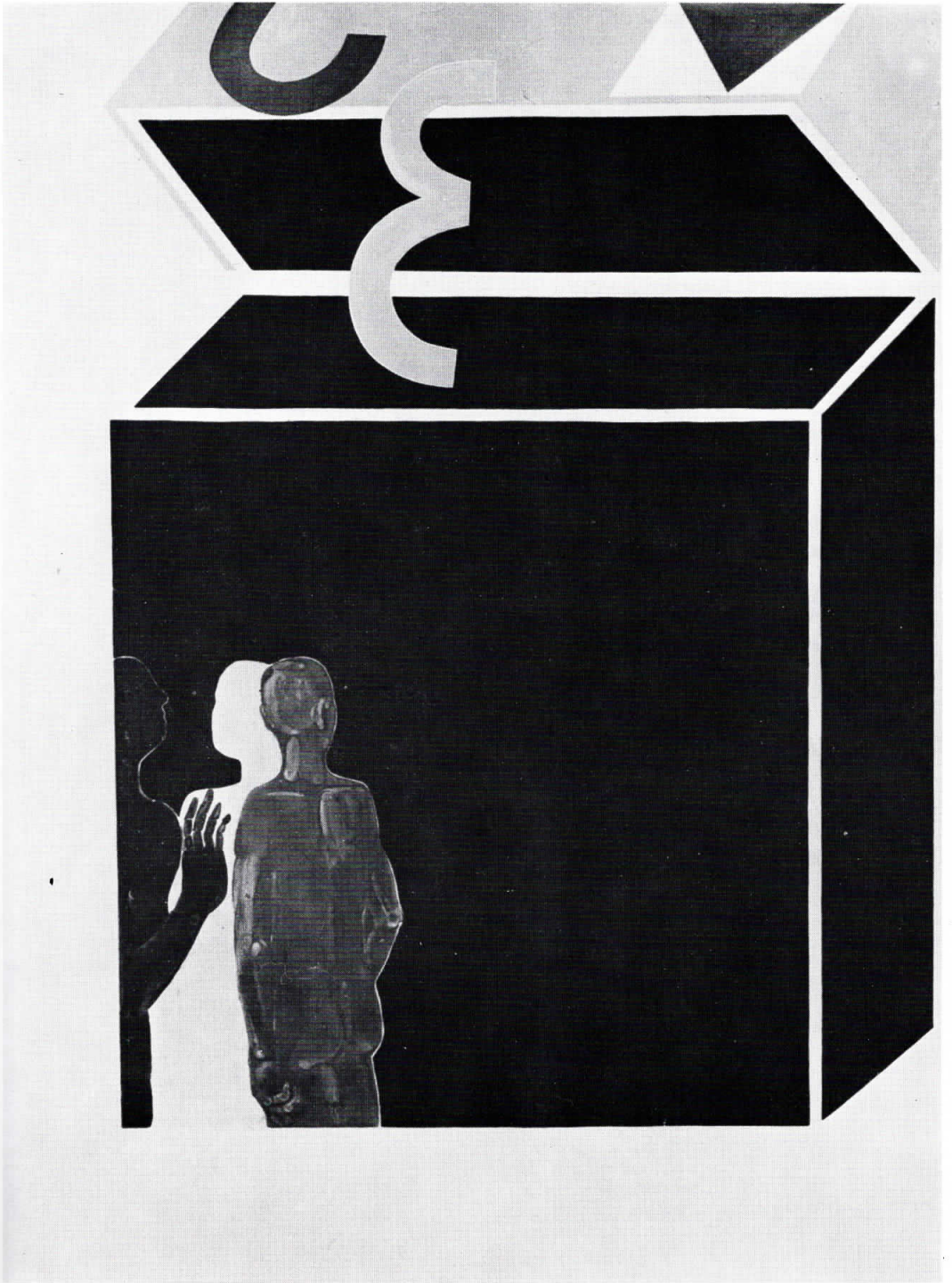
Participated in many group shows in the country: October Salon in Belgrade, Our Past in Skopje 1968, Yugoslav art in Slovenj Gradec 1969, Yugoslav art 1970, 6th Biennale of Young in Rijeka, Liberation War in the works of Yugoslav artists in Belgrade, Zagreb and Ljubljana 1971, 7th Memorial of Nadezda Petrović in Cacak, 12 Contemporary Macedonian artists in Novi Sad, 14th Autumn of Visual arts in Sombor and others, in the exhibitions of Macedonian art abroad: Contemporary Macedonian art in Istanbul and Ankara 1969, in Ferrara 1969, in Pietra Neamt and Jashi 1972, 16 Contemporary Macedonian painters in Rome 1973 and in the international manifestation: Annale in Porec.

Prizes

2nd prize for painting at the exhibition "25 Years of ASNOM" in Skopje 1969

Address: 91000 Skopje, Partizanski odredi 111, vl. II/13

*34. THE BOX HAS OPENED, oil on canvas, 150 × 120, 1973

ΓΙΟΡΝΤΑΝ ΓΚΡΑΜΠΟΥΛ

Γεννήθηκε τὸ 1925 στὸ Πρίλεπ. Δίπλωμα Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν στὸ Βελιγράδι.

Ἀτομικὲς ἐκθέσεις

Ὁχρίδα - 1961, Σκόπια - 1966, 1970.

Ὅμαδικὲς ἐκδηλώσεις

Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη στὰ Σκόπια, Βελιγράδι, Ζάγκρεμπ, Λιουμπλιάνα, Σαράγιεβο, Γιουγκ. Τέχνη στὴν Ὁχρίδα, Μακεδονικὴ γλυπτικὴ καὶ σχέδιο στὰ Σκόπια 1967, κ.λ.π. Στὸ ἐξωτερικὸ: Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη στὴν Φερράρα, Τέχνη στὴν Γιουγκοσλαβία ἀπὸ τὴν Προϊστορία μέχρι σήμερα, Παρίσι, 1971, Γιουγκ. γλυπτικὴ στὸ Λονδίνο, Γιουγκ. Τέχνη στὸ Κόβεντρυ, Σύγχρονη Γιουγκ. Τέχνη στὴ Βιέννη. Διεθνεῖς ἐκδηλώσεις: Φθινοπωρινὸ Σαλόνι στὸ Παρίσι κ.λ.π.

Βραβεῖα

Τὸ βραβεῖο γιὰ τὸ μνημεῖο τοῦ Νικόλα Κάρεφ στὸ Κρούσεβο 1953, 2ο βραβεῖο γιὰ τὸ μνημεῖο «Ἰλιντεν» καὶ Ἀπελευθερωτικοῦ Πολέμου στὸ Κρούσεβο, 1969.

*39. «Ἐπαφή», ξύλο, 121×111×27, 1969.

JORDAN GRABUL

Born 1925 in Prilep. Graduated from the Academy of Fine Arts in Belgrade.

One-man shows

Ohrid-1961, Skopje, 1966, 1970.

Group shows

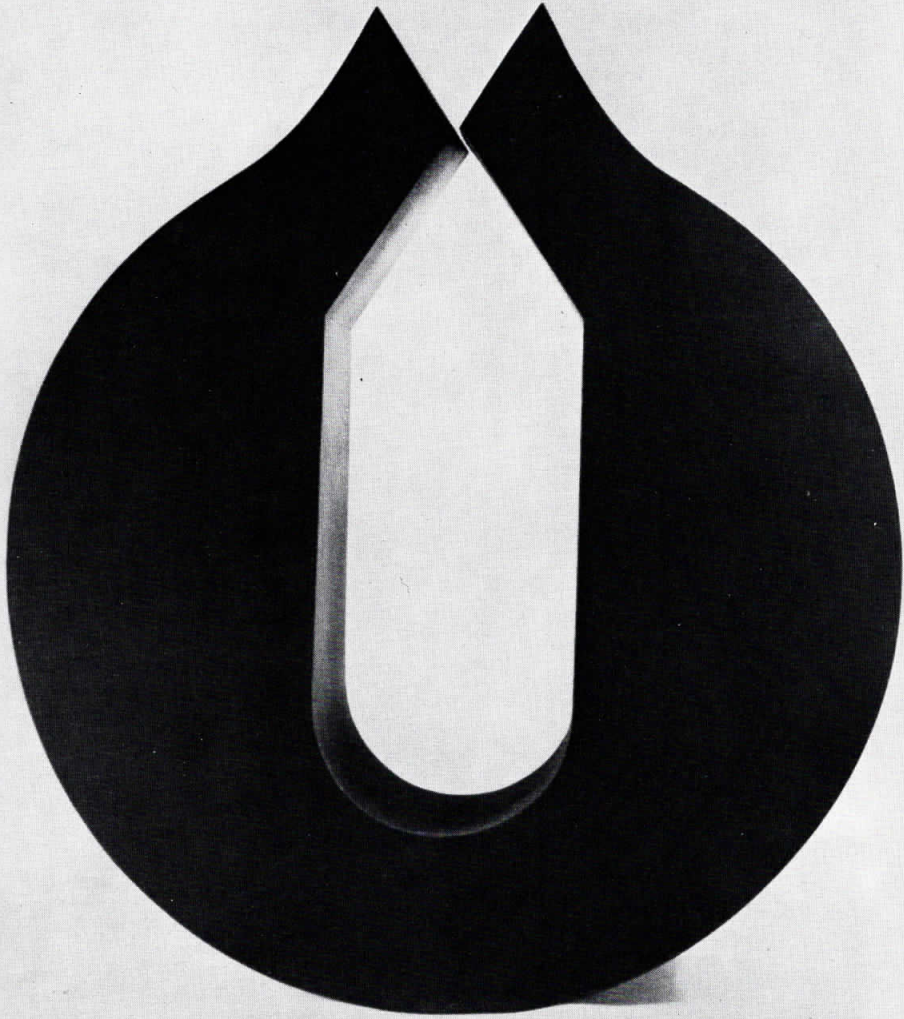
Participated in many group shows in the country: Contemporary Macedonian art in Skopje, Belgrade, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Yugoslav art in Ohrid, Macedonian sculpture and drawing in Skopje 1967, and others, in the exhibitions of Yugoslav and Macedonian art abroad Contemporary Macedonian art in Ferrara, Art in Yugoslavia from prehistory to nowadays in Paris 1971, Yugoslav sculpture in London, Yugoslav art in Coventry, Contemporary Yugoslav art in Vienna, in the international manifestation Autumn Salon in Paris and others.

Prizes

1st prize for the monument of Nikola Karev in Krusevo 1953, 2nd prize for the monument of "Ilinden" and Liberation War in Krusevo 1969.

Address: 91000 Skopje, UL. 229, No 15

*39. CONTACT, wood, 121×111×27, 1969

ΠΕΤΑΡ ΧΑΤΖΗ ΜΠΟΣΚΟΒ

Γεννήθηκε τὸ 1928 στὰ Σκόπια. Δίπλωμα Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν στὴν Λιουμπλιάνα.

Ἀτομικὲς ἐκθέσεις

Κάρλοβατς - 1955, Σκόπια - 1959, 1963, 1965, 1969, 1971, Λονδίνο - 1960, Νέα Ὑόρκη 1966, Ὀχρίδα, Μπίτολα - 1968, Βελιγράδι - 1970/71, Ζάγκρεμπ 1971, 1974, Λιουμπλιάνα - 1971.

Ὅμαδικὲς ἐκθέσεις

Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη στὸ Ζάγκρεμπ καὶ Λιουμπλιάνα 1955, Σύγχρονη Γιουγκοσλαβικὴ Τέχνη στὸ Ντουμπρόβνικ 1957, Μακεδονικὴ Τέχνη στὸ Τίτογκραντ 1959, μὲ τὴν ὁμάδα «Μούγκρι» στὰ Σκόπια, Βελιγράδι καὶ Ζάγκρεμπ 2η - 4η Γιουγκ. Τριεννάλε στὸ Βελιγράδι, τὸ παρελθόν μας στὰ Σκόπια 1968, Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη στὸ Βελιγράδι, Σαράγιεβο καὶ Ζάγκρεμπ 1969, Γιουγκ. Τριεννάλε χαρακτηριστικῆς στὴν Μπίτολα, Σύγχρονη Γιουγκ. Τέχνη στὸ Ντουμπρόβνικ 1974, κ.λ.π. Στὸ ἐξωτερικό: Γιουγκοσλαβικὴ χαρακτηριστικὴ στὴν Κίνα, Μπούρμα, Ἰνδία, Λυών καὶ Παρίσι 1957, Γιουγκ. Τέχνη στὸ Παρίσι 1961, Ρώμη, Μιλᾶνο, Φλωρεντία, Βενετία 1961/62, Μακεδονικὴ Τέχνη στὴν Ντιζὸν 1962, στὸ Μπράντφορντ καὶ Λονδίνο 1964, Τέχνη στὴν Μακεδονία. Σήμερα στὴ Ρώμη καὶ Τορίνο 1966, Γιουγκ. καλλιτέχνες στὴν Νυρεμβέργη, Στουτγάρδη, καὶ Δυτικὸ Βερολίνο 1966, Γιουγκ. ταπισερί καὶ Γλυπτικὴ στὸ Βουκουρέστι 1966, 4 Μακεδόνες χαρακτὲς στὸ Ζόλιγκεν 1969, Γιουγκ. Γλυπτικὸ στὸ Μπίρνο καὶ Πράγα 1969, τέχνη στὴν Γιουγκοσλαβία ἀπὸ τὴν Προϊστορία μέχρι σήμερα στὸ Παρίσι 1971, Γιουγκ. Τέχνη στὸ Κόβεντρυ 1973 Γιουγκ. χαρακτηριστικὴ στὸ Ὁσλο καὶ Ἑλσίνκι 1973, στὸ Λεβερκούσεν 1974 κ.λ.π. Διεθνεῖς ἐκδηλώσεις: Μπιεννάλε στὴν Πάδοβα 1961. Ἐτησία στὸ Πόρετς, Σαλόνι Μαΐου στὸ Παρίσι 1971, Μπιεννάλε στὸ Τόκιο.

Βραβεῖα

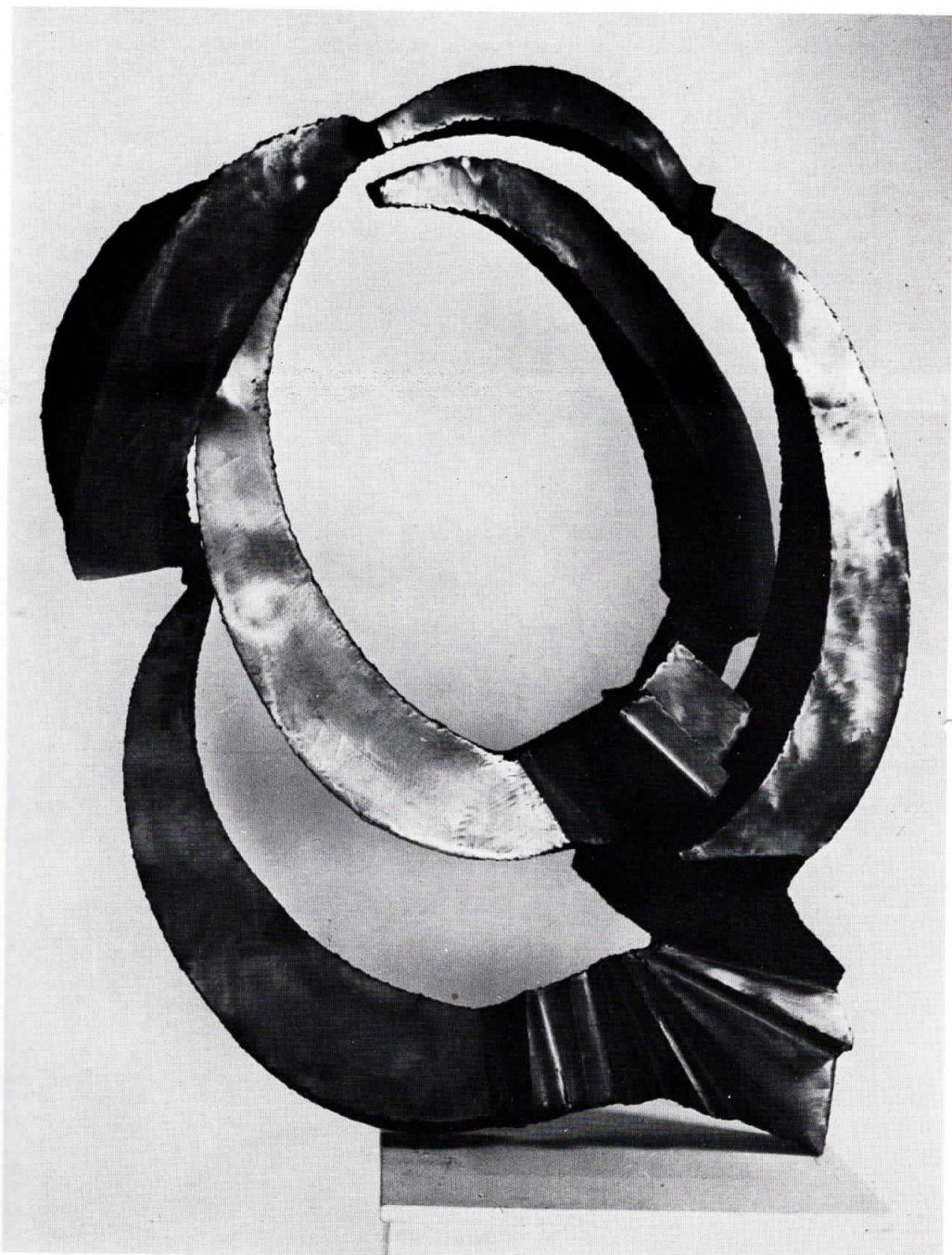
Χαρακτικῆς στὴν Ὀχρίδα 1968, Ὀκτωβρίου γιὰ γλυπτικὴ στὴν Μακεδονικὴ Δημοκρατία Σκόπια 1969, Βραβεῖο χαρακτηριστικῆς στὴν ἔκθεση «25 Χρόνια τῆς ASNOM» Σκόπια 1969, βραβεῖο «Μόσα Πίγιαντε» Σκόπια 1972, 1ο βραβεῖο στὴν Γιουγκ. Τριεννάλε χαρακτηριστικῆς στὴν Μπίτολα 1972.

*42. «Γλυπτὸ», σίδηρο, 110 × 108 × 20, 1970

PETAR HADZI BOSKOV

Born 1928 in Skopje. Graduated from the Academy of Fine Arts in Ljubljana.

*42. SCULPTURE, iron, 110 × 108 × 20, 1970

ΡΙΤΣΟ ΚΑΛΤΣΕΦΣΚΙ

Γεννήθηκε τὸ 1933 στὸ Πρίλεπ. Δίπλωμα Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν στὴν Λιουμπλιάνα.

Ἀτομικὲς ἐκθέσεις

Σκόπια - 1961, 1965, 1968.

Ὅμαδικὲς ἐκθέσεις

Ἐκθέσεις τῆς ὁμάδας «Μούγκρι» στὰ Σκόπια, Βελιγράδι, Ζάγκρεμπ καὶ Λιουμπλιάνα, Μπιεννάλε Νέων στὴ Ριγιέκα 1962, στὸ Βελιγράδι 1963, Τρίτη καὶ Τετάρτη Γιουγκ. Τριεννάλε στὸ Βελιγράδι, Γιουγκ. χαρακτηριστικὴ στὸ Βελιγράδι 1969, Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη στὸ Βελιγράδι, Σαράγιεβο καὶ Ζάγκρεμπ 1969, Γιουγκ. Τέχνη στὸ Σαράγιεβο 1976, κ.λ.π. Στὸ ἐξωτερικόν: Ἡ Τέχνη στὴ σημερινὴ Μακεδονία, Ρώμη 1965, στὸ Τουρίνο 1966, 6 Γιουγκοσλάβοι Καλλιτέχνες στὴ Νυρεμβέργη, Στουτγάρδη καὶ Δυτικὸ Βερολίνο 1966, Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ Ἄγκυρα 1969, Γιουγκ. Τέχνη στὴν Τυνησία 1969, 10 Μακεδόνας Ζωγράφοι στὴ Γαλλία 1970 κ.λ.π.

Βραβεῖα

Βραβεῖο ἀγορᾶς στὴ Μπιεννάλε τῶν Νέων τῆς Ριγιέκα, 1962, Βραβεῖο Ὀκτωβρίου γιὰ Μακεδονικὴ Ζωγραφικὴ 1969.

* 53. «Ἔργο ζωγραφικῆς», λάδι, 110×86, 1976

RISTO KALCEVSKI

Born 1933 in Prilep. Graduated from the Academy of Fine Arts in Ljubljana.

One-man shows

Skopje-1961, 1965, 1968

Group shows

Participated in many group shows in the country: exhibitions of the group "Mugri" in Skopje, Belgrade, Zagreb and Ljubljana, Biennale of Young in Rijeka 1962, in Belgrade 1963, 3rd and 4th Yugoslav Triennale in Belgrade, Yugoslav print in Belgrade 1969, Contemporary Macedonian art in Belgrade, Sarajevo and Zagreb 1969, Yugoslav art in Serajevo 1976 and others, in the exhibitions of Yugoslav and Macedonian art abroad: Art in Macedonia today in Rome 1965 in Turin 1966, Six Yugoslav artists in Nürnberg, Stuttgart and West Berlin 1966, Contemporary Macedonian art in Istanbul and Ankara 1969, Yugoslav art in Tunisia 1969, 10 Macedonian painters in France 1970 and others.

Prizes

Purchase prize at the Biennale of Young in Rijeka 1962, October prize for painting of Macedonia 1969

Address: 91000 Skopje, Przino

* 53. PAINTING 15/76, oil on canvas, 110×86, 1976

ΝΤΙΜΤΣΕ ΚΟΤΣΑ

Γεννήθηκε τὸ 1910 στὴν Ὁχρίδα. Δίπλωμα τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βελιγραδίου στὴν Ἱστορία Τέχνης.

Ἰατομικὲς ἐκθέσεις

Ὁχρίδα - 1938, 1975, Σκόπια 1957, 1959, 1968/69, 1972/73, 1975, Βελιγράδι - 1973.

Ὁμαδικὲς ἐκθέσεις

Μακεδονικὴ Τέχνη στὸ Βελιγράδι 1953 - Ζάγκρεμπ 1957, Νόβι Σάντ 1960, Σύγχρονη Γιουγκοσλαβικὴ Τέχνη - Ὁχρίδα 1964, Μακεδονικὴ Γλυπτικὴ - Σκόπια 1967, κ.λ.π. Στὸ ἐξωτερικό: Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη - Ντιζὸν 1962, Φερράρα τὸ 1969.

Βραβεῖα

Βραβεῖο ἐπιστήμης τῆς Κυβερνήσεως τῆς Μακεδονίας Σκόπια 1949, βραβεῖο Ὀκτωβρίου τῆς Μακεδονίας Σκόπια 1960, βραβεῖο Ταπισερί «The Masters of Nerezi» Σκόπια 1969.

*60. «Θρῆνος», Μαλλί, 160×100, 1969/70

61. «Μεσαιωνικὴ Μεγαλειότης», Μαλλὶ καὶ μπαμπάκι, 164×100, 1970/71

DIMCE KOCO

Born 1910 in Ohrid. Graduated from the University in Belgrade - History of Art.

One - man shows

Ohrid - 1938, 1975, Skopje - 1957, 1959, 1968/69, 1972/73, 1975, Belgrade - 1973

Group shows

Participated in many group shows in the country: Macedonian art in Belgrade 1953, in Zagreb 1957, in Novi Sad - 1960, Contemporary Yugoslav art in Ohrid 1964, Macedonian sculpture in Skopje 1967, and others, in the exhibitions of Macedonian art abroad: Contemporary Macedonian art in Dijon 1962 in Ferrara 1969.

Prizes

Prize for science by the Government of SR Macedonia in Skopje 1949, October prize by SR Macedonia in Skopje 1960, prize for tapestry "The Masters of Nerezi" in Skopje 1969.

Address: 91000 Skopje, 11 Oktomvri br. 64

*60. LAMENTATION, wool 160×100, 1969/70

61. MEDIAEVAL MAJESTY I, wool and cotton, 164×100, 1970/71

ΣΠΑΣΕ ΚΟΥΝΟΦΣΚΙ

Γεννήθηκε τὸ 1929 στὸ Ντέμπαρ. Δίπλωμα τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Ζάγκρεμπ.

Ἰατομικὲς ἐκθέσεις

Σκόπια - 1956, 1960, 1967, 1971, Ζάγκρεμπ - 1957, 1975 (μὲ τὸν Β. Μιτριέσκι)
Νις - 1969, Βελιγράδι - 1970

Ὅμαδικὲς ἐκθέσεις

Γιουγκοσλαβικὴ τέχνη στὸ Ντουμπρόβνικ 1954, 1η, 2η καὶ 3η Γιουγκοσλαβικὴ Τριενάλε στὸ Βελιγράδι, 4η εἰς Μνήμην Νεντέζντα Πέτροβιτς στὸ Τσαόσακ, Φθινοπωρινὴ Εἰκαστικῶν τεχνῶν στὸ Σομπόρ, Σύγχρονη Μακεδονικὴ τέχνη στὸ Βελιγράδι Σαράγιεβο, Ζάγκρεμπ καὶ Σκόπια, Σύγχρονη Γιουγκοσλαβικὴ τέχνη στὸ Ντουμπρόβνικ καὶ Σαράγιεβο κ.ά. Στὸ ἐξωτερικὸ: Μπίρνο, Πράγα, Μπρατισλάβα καὶ Βουδαπέστη 1959, Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη στὴ Ντιζὼν 1962, Λονδίνο καὶ Μπραντφόρντ 1964, Ρώμη 1966, Τορίνο 1967, Γιουγκοσλαβικὴ χαρακτηριστικὴ: Βαρσοβία 1967, Παρίσι 1969, Μακεδονικὴ τέχνη στὴν Ἰσταμποῦλ καὶ Ἄγκυρα 1969, 10 Μακεδόνες ζωγράφοι στὴ Νιμ καὶ Σέλ, Γιουγκοσλαβικὴ τέχνη στὴν Πράγα 1972, Γιουγκοσλαβικὴ ζωγραφικὴ στὴ Μόσχα 1972, 16 Μακεδόνες καλλιτέχνες στὴ Ρώμη 1973, Γιουγκοσλαβικὴ Τέχνη στὸ Παλέρμο - Λονδίνο 1973, Γιουγκοσλαβικὴ Τέχνη στὴ Βουδαπέστη 1973 καὶ στὸ Λέβερκουζεν 1974, Γιουγκοσλαβικὴ Τέχνη στὸ Ὁσλο, Ἑλσίνκι καὶ Ἀλμπόργκ, Γιουγκοσλαβικὴ ζωγραφικὴ στὴν Ἀβάνα 1974 κ.ά. Διεθνεῖς ἐκθέσεις: 7η Μεσογειακὴ Μπιενάλε Ἀλεξανδρείας, Διεθνὲς Φεστιβάλ Ζωγραφικῆς - Κάν-συρ-Μερ (Γαλλία) 1976 κ.ά.

Βραβεῖα

Ζωγραφικῆς τοῦ Ὀκτωβρίου τῆς Μακεδονίας - Σκόπια 1961, βραβεῖο τῆς Μακεδονικῆς Ἐνώσεως Πολιτισμοῦ - Σκόπια 1970, βραβεῖο ζωγραφικῆς στὴν ἔκθεση «Τὸ ἱστορικὸ μας παρελθὸν» - Σκόπια 1972, βραβεῖο «4 Ἰουλίου» Βελιγράδι 1973.

*69 «Αὐτοπροσωπογραφία», λάδι, 80×102, 1975

SPASE KUNOVSKI

Born 1929 in Debar. Graduated from the Academy of Fine Arts in Zagreb.

One - man shows

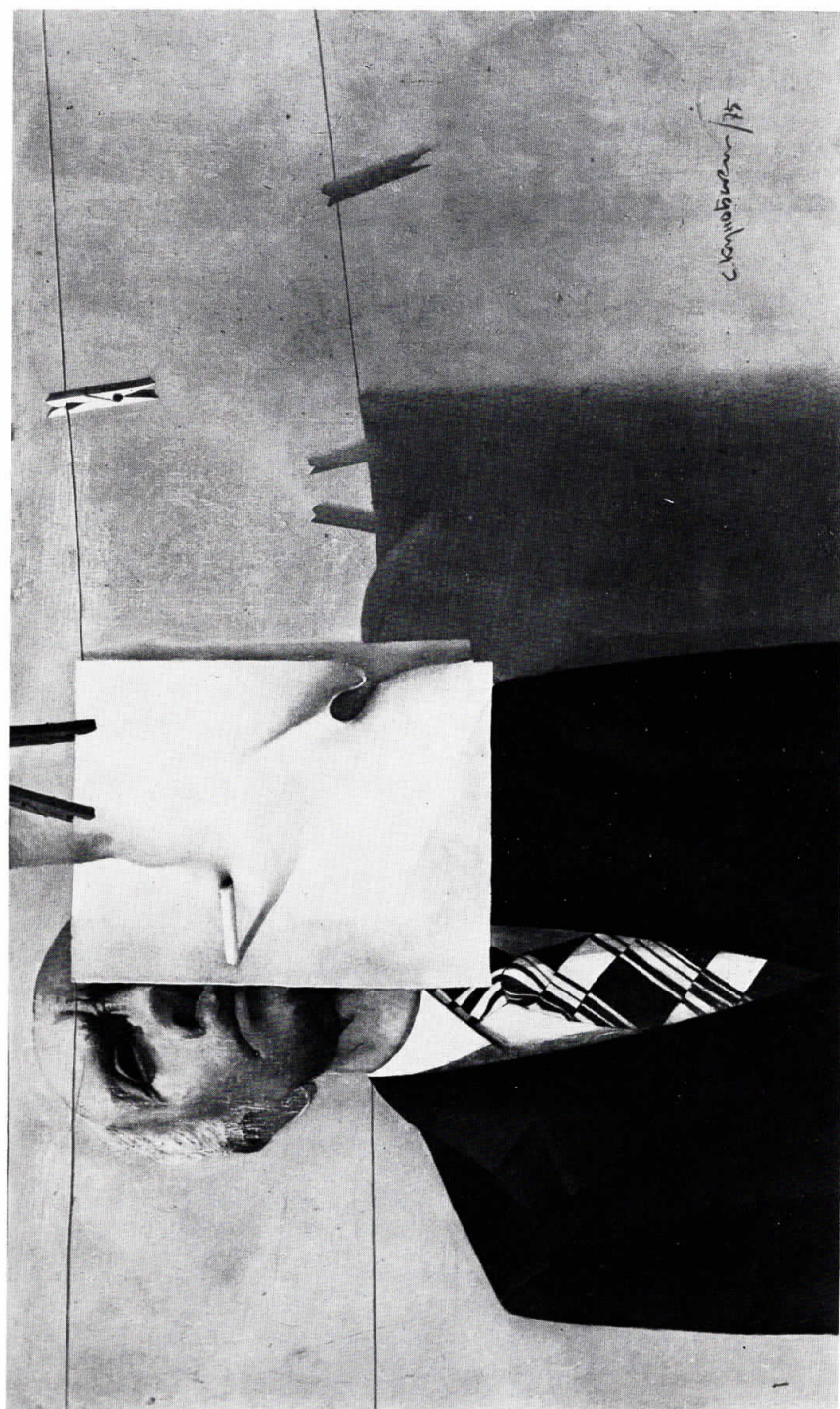
Skopje - 1956, 1960, 1967, 1971, Zagreb - 1957, 1975 (with B. Mitrikeski) Nis - 1969, Belgrade - 1970.

Group shows

Participated in many group shows in the country: Yugoslav art in Dubrovnik 1954, 1st, 2nd and 3rd Yugoslav Triennale in Belgrade, 4th Memorial of Nedezda Petrović in Cacak, Autumn of Visual arts in Sombor, Contemporary Macedonian art in Belgrade, Sarajevo, Zagreb and Skopje, Contemporary Yugoslav art in Dubrovnik and Sarajevo and others, in the exhibitions of Yugoslav and Macedonian art abroad: in: Brno, Prague, Bratislava and Budapest 1959, Contemporary Macedonian art in Dijon 1962, in London and Bradford 1964, in Rome 1966, in Turin 1967, Yugoslav painting Warsaw 1967, in Paris 1969, Macedonian art in Istanbul and Ankara 1969, 10 Macedonian painters in Nimes and Shelles, Yugoslav art in Prague 1972, Yugoslav painting in Moscow 1972, 16 Macedonian artists in Rome 1973, Yugoslav art in the War in London 1973, Yugoslav art in Budapest 1973 and in Leverkusen 1974, Yugoslav art in Oslo, Helsinki and Alborg, Yugoslav painting in Havana 1974 and others, in the international manifestations: 7th Mediterranean Biennale in Alexandria, International Festival of Painting in Cagnes - sur - Mer (France) 1976 and others.

Prizes

October prize for painting of SR Macedonia in Skopje 1961, prize awarded by the Union of Culture of SR Macedonia in Skopje 1970, Prize for painting at the exhibition "Our Historical Past" in Skopje 1972, Prize "4 July" in Belgrade 1973.
Address: 91 000 Skopje, Meksicka 6-a

ΣΤΕΦΑΝ ΜΑΝΕΦΣΚΙ

Γεννήθηκε τὸ 1934 στὰ Σκόπια. Δίπλωμα τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν στὸ Βελιγράδι.

Ἴ�τομικὲς ἐκθέσεις

Σκόπια - 1965, 1968, 1973, Βελιγράδι - 1966, (μὲ τὸν Α. Ριστέσκι).

Ὅμαδικὲς ἐκθέσεις

Σαλόνι τοῦ Ὀκτωβρίου στὸ Βελιγράδι 1963, Μακεδονικὴ Τέχνη στὸ Σλοβένικὸ Γκράντετς, 4η Μπιενάλε Νέων στὴ Ριγιέκα, Νέοι Μακεδόνες Καλλιτέχνες στὸ Νόβι Σάντ καὶ Σκόπια 1967, 3η καὶ 4η Γιουγκοσλαβικὴ Τριενάλε στὸ Βελιγράδι, Σύγχρονη Γιουγκοσλαβικὴ τέχνη στὸ Βελιγράδι, Σαράγιεβο, Ζάγκρεμπ κ.ά. Στὸ ἐξωτερικὸ: Σύγχρονη Γιουγκοσλαβικὴ τέχνη στὴ Βηρυτὸ, Δαμασκὸ, Τρίπολι. Διεθνεῖς ἐκθέσεις στὴ Σόφια, Γιουγκοσλαβικὴ τέχνη στὸ Μοντεβίντεο, Σύγχρονη Γιουγκοσλαβικὴ γλυπτικὴ στὸ Μπρνὸ καὶ Πράγα, Μακεδονικὴ τέχνη στὴ Φεράρα, Μακεδονικὴ τέχνη στὸ Γιάσι καὶ Πιάτρα Νεάμτ (Ρουμανία) κ.ά.

Βραβεῖα

Βραβεῖο γλυπτικῆς στὴν ἐκθεση τῶν σπουδαστῶν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βελιγραδίου - 1957, 3ο βραβεῖο γλυπτικῆς στὴν ἐκθεση «Ἡ δημιουργία τῶν Νέων Καλλιτεχνῶν» - Βελιγράδι - 1959, βραβεῖο γλυπτικῆς στὴ 3η Γιουγκοσλαβικὴ Τριενάλε τοῦ Βελιγραδίου - 1967, βραβεῖο τοῦ Ὀκτωβρίου τῆς Μακεδονίας στὰ Σκόπια - 1968.

*76. «Γλυπτικὴ I», σίδηρο, 125×55×21, 1971

STEFAN MANEVSKI

Born 1934 in Skopje. Graduated from the Academy of Fine Arts in Belgrade.

One - man shows

Skopje - 1965, 1968, 1973, Belgrade - 1966 (with A. Risteski).

Group shows

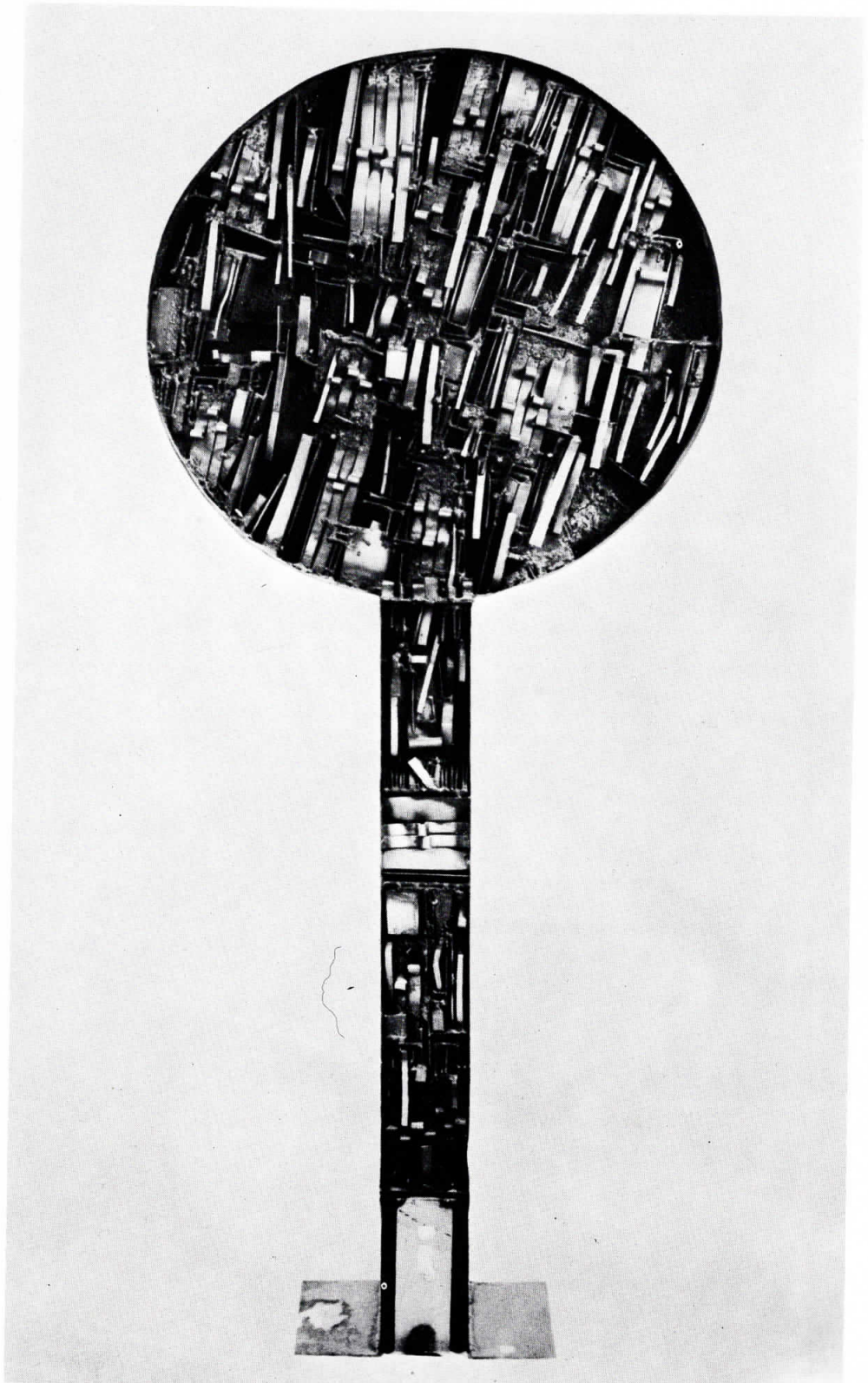
Participated in many group shows in the country: October Salon in Belgrade 1963, Macedonian art in Slovenj Gradec, 4th Biennale of Young in Rijeka, Young Macedonian artists in Novi Sad and Skopje 1967, 3rd and 4th Yugoslav Triennale in Belgrade, Contemporary Macedonian art in Belgrade Sarajevo and Zagreb and others, in the exhibitions of Yugoslav and Macedonian art abroad: Contemporary Yugoslav art in Beirut, Damascus, Tripoli, International exhibition in Sofia, Yugoslav art in Montevideo, Contemporary Yugoslav sculpture in Brno and Prague, Macedonian art in Ferrara, Macedonian art in Jashi and Piatra Neamt (Rumania) and others.

Prizes

Prize for sculpture at the exhibition of the students of the Belgrade University 1957, 3rd prize for sculpture at the exhibition "The Creation of the Young Artists" in Belgrade 1959, prize for sculpture at 3rd Yugoslav Triennale in Belgrade 1967, October prize of SR Macedonia in Skopje 1968.

Address: 91000 Skopje, Rokomija 19a, nas. Butel II

*76. SCULPTURE I, iron, 125×55×21, 1971

ΝΤΙΟΚΟ ΜΑΤΕΦΣΚΙ

Γεννήθηκε τὸ 1942 στὰ Σκόπια. Δίπλωμα τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Βελιγραδίου.

Ἰατομικὲς ἐκθέσεις

Βελιγράδι - 1966, Σκόπια - 1969, 1972, 1973 (μὲ τὸν Ρ. Μιγιακόσκι καὶ Α. Ἰβανόφσκι), Στρούμιτσα, Στίπ - 1969, Κουμάνοβο - 1970, Λιουμπλιάνα - 1972, Μπίτολα - 1973.

Ὁμαδικὲς ἐκθέσεις

Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη «Νέα Γενιά», Σκόπια, 1969, 1971, «Τὸ Ἱστορικὸ μας Παρελθὸν» στὰ Σκόπια 1971/72, Νέοι Μακεδόνες καλλιτέχνες στὸ Βελιγράδι 1972 καὶ 1975 κ.ἄ. Στὸ ἐξωτερικὸ: Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη στὴ Κων/πολι καὶ Ἰγκυρα 1969, 16 Σύγχρονοι Μακεδόνες Ζωγράφοι στὴ Ρώμη 1973.

Βραβεῖα

Βραβεῖο ζωγραφικῆς τῆς ἐφημερίδας «Μλάντ Μπόρετς» στὰ Σκόπια 1970.

*77. «Παράπονα», λάδι, 100×120, 1975

DJOKO MATEVSKI

Born 1942 in Skopje. Graduated from the Academy of Fine Arts in Belgrade.

One - man shows

Belgrade - 1966, Skopje - 1969, 1972, 1973, (with R. Mijakoski and A. Ivanovski), Strumica, Stip - 1969, Kumanovo - 1970, Ljubljana - 1972, Bitola - 1973.

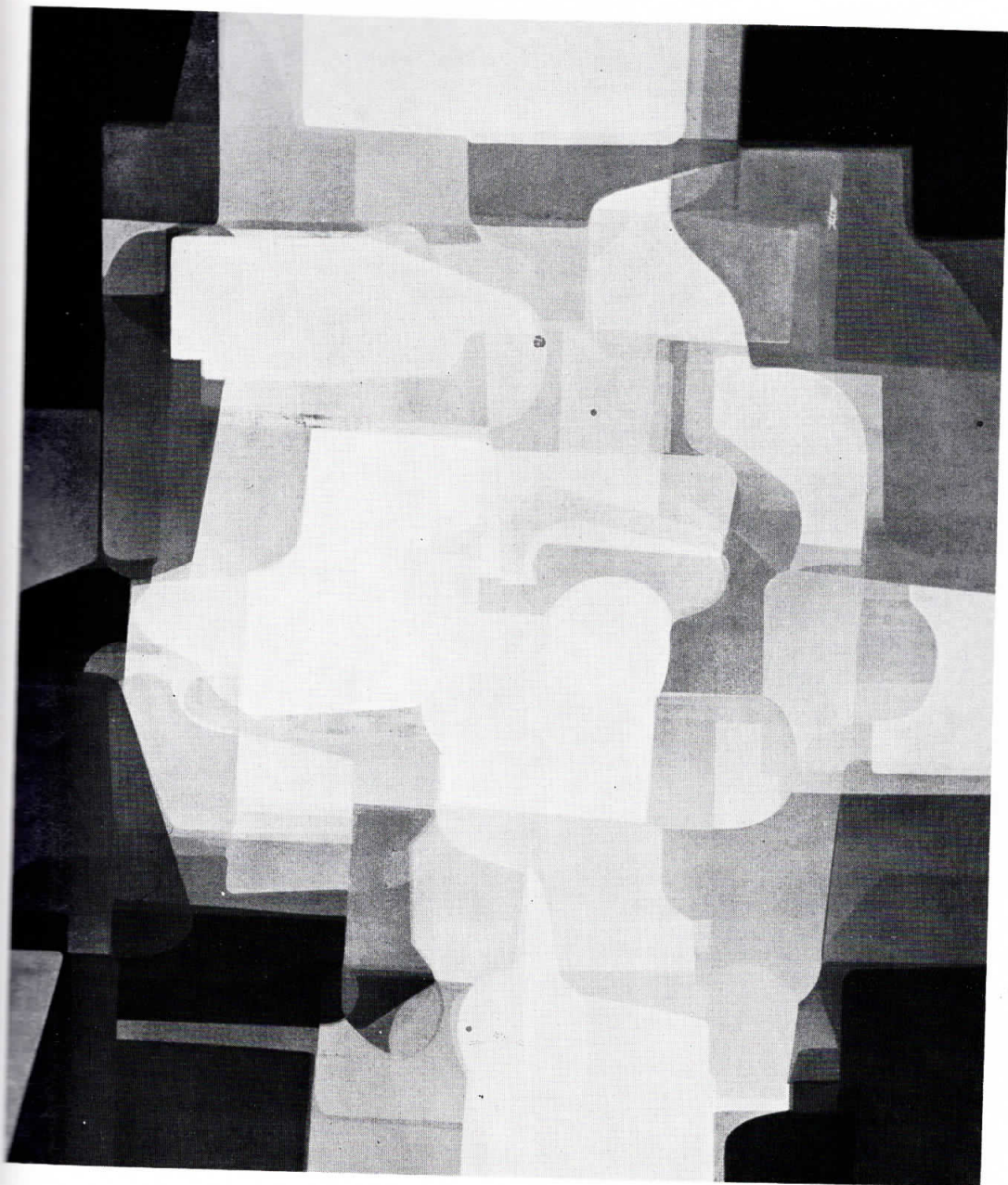
Group shows

Participated in many group shows in the country: Contemporary Macedonian art-young generation in Skopje 1969 and 1971, Our Historical Past in Skopje 1971/72, Young Macedonian artists in Belgrade 1972 and 1975 and others, in the exhibitions of Macedonian art abroad: Contemporary Macedonian art in Istanbul and Ankara 1969, 16 Contemporary Macedonian Painters in Rome 1973.

Prizes

Prize for painting awarded by the newspaper "Mlad Borecz" in Skopje 1970.
Address: 91000 Skopje, Orce Nikolov, 87

*77. GRIPES, oil on canvas, 100×120, 1975

PETAR MAZEV

Γεννήθηκε τὸ 1927 στὸ Καβάνταρτσι. Δίπλωμα τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Βελιγραδίου.

Ἀτομικὲς ἐκθέσεις

Σκόπια - 1958 (μὲ τὸν Δ. Ἀβραμόφσκι), 1959 (μὲ τὸν Ι. Βέλκοφ καὶ Σ. Κουνόφσκι), 1960 (μὲ τὸν Σ. Κουνόφσκι) 1970 καὶ 1976.

Ὁμαδικὲς ἐκθέσεις

Ἐκθεση Γιουγκοσλαβικῆς τέχνης Σκόπια, Βελιγράδι, Ζάγκρεμπ, Λιουμπλιάνα, Γιουγκοσλαβικὴ χαρακτηριστικὴ - Ζάγκρεμπ 1958, 1η - 3η Γιουγκοσλαβικὴ Τριενάλε - Βελιγράδι, Ἀναμνηστικὴ τοῦ Ναντέζντα Πέτροβιτς - Τσάτσακ, Σύγχρονη Γιουγκοσλαβικὴ Τέχνη - Σαράγιεβο κ.ά. Στὸ ἐξωτερικόν: Βρυξέλλες, Παρίσι, Λωζάνη, Ντιζόν, Λονδίνο, Μπράντφορντ, Νυρεμβέργη, Στουτγάρδη, Βερολίνο, Φεράρα, Τορίνο, Ρώμη, Πόλη τοῦ Μεξικοῦ, Τρίπολη, Βαγδάτη, Βυρητός, Πεκίνο κ.ά. Διεθνεῖς ἐκθέσεις: 3η καὶ 4η Μεσογειακὴ Μπιενάλε Ἀλεξανδρείας, Μπιενάλε χαρακτηριστικῆς στὴ Φλωρεντία κ.ά.

Βραβεῖα

Βραβεῖο ζωγραφικῆς τοῦ Ὀκτωβρίου - Σκόπια 1960, βραβεῖο τοῦ Νοεμβρίου τῆς πόλεως Σκόπια 1965, βραβεῖο "Masters of Nerezi" 1967, 3ο βραβεῖο ζωγραφικῆς στὴν ἐκθεση «Τὸ παρελθὸν μας» - Σκόπια 1968 κ.ά.

*79. «Κόκκινο Ἀραβούργημα», λάδι καὶ ἀκρυλικόν, 174 × 134, 1972

PETAR MAZEV

Born 1927 in Kavadarci. Graduated from the Academy of Fine Arts in Belgrade.

One - man shows

Skopje - 1958 (with D. Avramovski), 1959 (with I. Velkov and S. Kunovski), 1960 (with S. Kunovski), 1970 and 1976.

Group shows

Participated in numerous group shows in the country: exhibitions of Macedonian art in Skopje, Belgrade, Zagreb, Ljubljana, Yugoslav print in Zagreb 1958, 1st-3rd Yugoslav Triennale in Belgrade, Memorial of Nadezda Petrović in Cacak, Contemporary Yugoslav art in Sarajevo and others, in the exhibition of Yugoslav art abroad in: Brussels, Paris, Lausanne, Dijon, London, Bradford, Nürnberg, Stuttgart, Berlin, Ferrara, Turin, Romé, Mexico City, Tripoli, Baghdad, Beirut, Peking and others, in the international manifestations: 3rd and 4th Mediterranean Biennale in Alexandria, Print Biennale in Florence and so on.

Prizes

October prize for painting in Skopje 1960, November prize awarded by the city of Skopje 1965, prize "Masters of Nerezi" 1967, 3rd prize for painting at the exhibition "Our past" in Skopje 1968, and others.

Address: Orce Nikolov 58/, IV, 91 000 Skopje

*79. RED ARABESQUE, oil and acrylic on canvas, 174 × 134, 1972

ΜΠΟΡΟ ΜΙΤΡΙΚΕΡΣΚΙ

Γεννήθηκε τὸ 1927 στὸ Πρίλεπ. Δίπλωμα Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Ζάγκρεμπ.

Ἀτομικὲς ἐκθέσεις

Σκόπια - 1965, 1971, 1974, Νόβι Σάντ - 1966, Στρούγκα - 1969, Βελιγράδι - 1974, Ζάγκρεμπ - 1975.

Ὁμαδικὲς ἐκθέσεις

Ὁμάδα «Μούγκρι» Σκόπια, Βελιγράδι, Ζάγκρεμπ, Γιουγκοσλαβικὴ Τριενάλε - Βελιγράδι, «Ἀπελευθερωτικὸς Πόλεμος στὰ ἔργα Γιουγκοσλάβων Καλλιτεχνῶν» - Βελιγράδι, Ζάγκρεμπ, Σκόπια, Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη - Βελιγράδι, Σαράγιεβο, Ζάγκρεμπ, Σκόπια, κλπ. Ἐξωτερικὸ: Μακεδονικὴ Τέχνη - Ντιζὸν 1962, Σύγχρονη Γιουγκοσλαβικὴ Τέχνη - Ρώμη, Μιλάνο, Βενετία, Φλωρεντία 1962, Καλλιτέχνες ἀπὸ τὰ Σκόπια - Μπράντφορντ, Λονδῖνο 1964, Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη - Ρώμη, Τορίνο, Μακεδονικὴ Τέχνη - Φεράρα 1969, Μακεδονικὴ Τέχνη στὸ Γιάσι καὶ Πιάτρα Νεάμτ (Ρουμανία), ἔκθεση γλυπτικῆς στὴν Πολωνία καὶ Μεσογειακὴ Μπιενάλε στὴν Ἀλεξάνδρεια.

Βραβεῖα

Τιμητικὴ διάκριση στὴ 2η Γιουγκοσλαβικὴ Τριενάλε - Βελιγράδι 1964, βραβεῖο Ὀκτωβρίου τῆς Μακεδονίας - Σκόπια 1965, βραβεῖο "The Masters of Nerezi" - Σκόπια 1968, 2ο βραβεῖο γλυπτικῆς στὴν ἔκθεση «20 χρόνια τῆς ASNOM» - Σκόπια 1969, βραβεῖο ἀγορᾶς γιὰ τὸ μνημεῖο στὸ Κρούσεβο (Μακεδονία) 1969.

*84. «Προσδοκία», ξύλο, 59 × 22 × 38, 1974

BORO MITRIKESKI

Born 1927 in Prilep. Graduated from the Academy of Fine Arts in Zagreb.

One - man shows

Skopje - 1965, 1971, 1974, Novi Sad - 1966, Struga - 1969, Belgrade - 1974, Zagreb - 1975.

Group shows

Participated in many exhibitions in the country: shows with the group "Mugri" in Skopje, Belgrade, Zagreb, Yugoslav Triennale in Belgrade, Liberation War in the works of Yugoslav artists in Belgrade, Zagreb and Skopje, Contemporary Macedonian art in Belgrade, Sarajevo, Zagreb and Skopje, and others, in the exhibitions of Yugoslav and Macedonian art abroad: Macedonian art in Dijon 1962, Contemporary Yugoslav art in Rome, Milan, Venice and Florence 1962, Skopje Artists exhibitions in Bradford and London 1964, Art in Macedonia today in Rome and Turin, Macedonian art in Ferrara 1969, Macedonian art in Jashi and Piatra Neamt/Rumania/1972, exhibition of sculpture in Poland 1972 and others, in the international manifestation Mediterranean Biennale in Alexandria.

Prizes

Special Acknowledgment at 2nd Yugoslav Triennale in Belgrade 1964, October prize of SR Macedonia in Skopje 1965, prize "The Masters of Nerezi" in Skopje 1968, 2nd prize for sculpture at the exhibition "20 Years of ASNOM" in Skopje 1969, Purchase prize for the monument in Krusevo/Macedonia/1969.

Address: 91 000 Skopje, Rajko Zinzifov 52

*84. EXPECTIATION, wood, 59 × 22 × 38, 1974

ΤΑΚΙ ΠΑΒΛΟΦΣΚΙ

Γεννήθηκε τὸ 1939 στὸ Ζέλιν-Κοστούρ. Δίπλωμα τῆς ᾽Ακαδημίας ᾽Εφηρμοσμένων Τεχνῶν τοῦ Βελιγραδίου.

᾽Ατομικὲς ἐκθέσεις

Σκόπια - 1969, 1972, 1976, Κουμάνοβο - 1976.

᾽Ομαδικὲς ἐκθέσεις

Τὸ Παρελθόν μας - Σκόπια, ᾽Απελευθερωτικὸς Πόλεμος στὰ ἔργα καλλιτεχνῶν - Βελιγράδι, Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη - Νέα γενιά στὰ Σκόπια καὶ Μπίτολα, 12 Μακεδόνες καλλιτέχνες - Νόβι Σάντ, Νέοι Μακεδόνες Καλλιτέχνες - Βελιγράδι κ.ά. Στὸ ἐξωτερικὸ: Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη - Φερράρα, Μακεδονικὴ Τέχνη - Γιάσι καὶ Πιάτρα Νεάμτ (Ρουμανία), 16 Σύγχρονοι Μακεδόνες Καλλιτέχνες - Ρώμη κ.ά.

Βραβεῖα

Βραβεῖο τῆς ἐφημερίδας τῶν Σκοπίων «Νόβα Μακεντόνγια».

* 90. «Μεγάλο σχέδιο» λάδι, 150 × 73, 1972

TAKI PAVLOVSKI

Born 1939 at Zelin - Kostur. Graduated from the Academy of Applied Arts in Belgrade.

One - man shows

Skopje - 1969, 1972, 1976, Kumanovo - 1976

Group shows

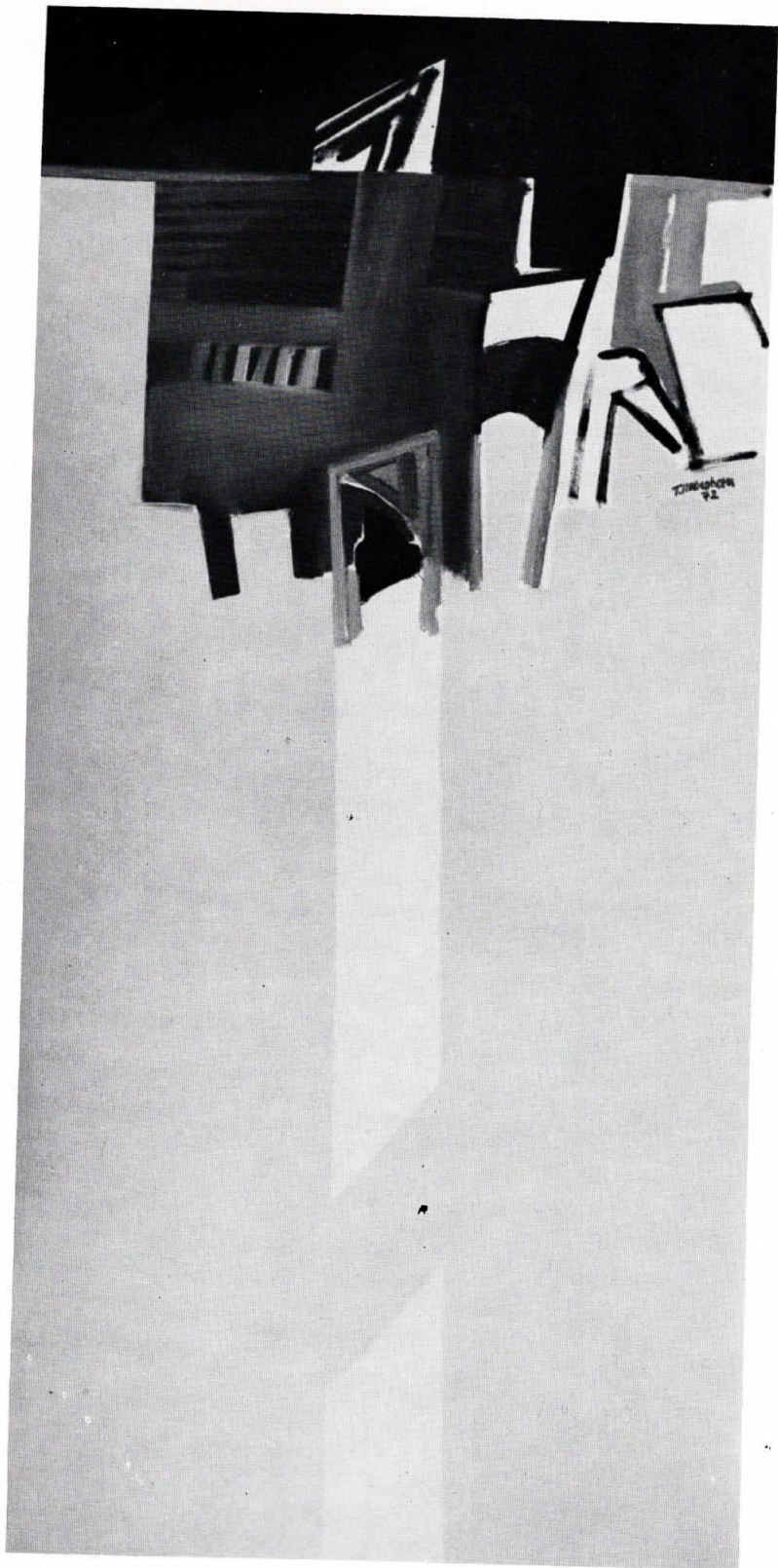
Participated in many group shows in the country: Our Past in Skopje, Liberation War in the works of artists in Belgrade, Contemporary Macedonian art - young generation in Skopje and Bitola, 12 Macedonian artists in Novi Sad, Young Macedonian artists in Belgrade and others, in the exhibitions of Macedonian art abroad: Contemporary Macedonian art in Ferrara, Macedonian art in Jashi and Piatra Neamt (Rumania), 16 Contemporary Macedonian artists in Rome and others.

Prizes

Prize awarded by the newspaper "Nova Makedonija" in Skopje.

Address: 91000 Skopje, Partizanski odredi, 111 vl. 1/10

*90. BIG PROJECT, oil on canvas, 150 × 73, 1972

ΝΤΟΥΣΑΝ ΠΕΡΤΣΙΝΚΩΦ

Γεννήθηκε τὸ 1939 στὰ Σκόπια. Δίπλωμα τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Βελιγραδίου.

Ἀτομικὲς ἐκθέσεις

Βελιγράδι - 1966, Σκόπια - 1968, 1970, 1975, Στρούμιτσα καὶ Κοπεγχάγη (μὲ τὸν Γ. Τσεμέρσκι καὶ Φ. Γιάκομπσεν).

Ὅμαδικὲς ἐκθέσεις

Σαλόνι τοῦ Ὀκτωβρίου - Βελιγράδι 1965, «Εἰρήνη καὶ Ἀνθρωπισμὸς μεταξὺ τῶν Ἐθνῶν» - Σλοβενικὸ Γκράντετς 1965, 3η καὶ 4η Γιουγκοσλαβικὴ Τριενάλε - Βελιγράδι, Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη - Βελιγράδι, Ζάγκρεμπ, Σαράγιεβο, Σκόπια καὶ Νόβι Σάντ, Σαλόνι τοῦ Μαΐου τοῦ Παρισιοῦ - Σκόπια, Βελιγράδι καὶ Νόβι Σάντ, Σύγχρονη Γιουγκοσλαβικὴ Τέχνη - Ντουμπρόβνικ κ.ά. Στὸ ἐξωτερικὸ: Κων/πολη, Ἄγκυρα, Νίκαια, Παρίσι, Νίμ, Σέλ, Γιουγκοσλαβικὴ Τέχνη ἀπὸ τὴν Προϊστορία μέχρι Σήμερα - Παρίσι 1971, Ἑβδομάδες Ζωγράφων - Γκράτς, Γιάσι, Πιάτρα Ντάμτ (Ρουμανία), Κόβεντρυ, Ρώμη κ.ά.

Βραβεῖα

Βραβεῖο Ὀκτωβρίου τῆς Μακεδονίας - Σκόπια 1960, Βραβεῖο ἀγορᾶς στὴ 4η Διεθνῆ Μπιενάλε Πρωτότυπου Σχεδίου - Ριγιέκα 1974.

91. «Τοπίο μὲ ἴχνη τοῦ Ἥλιου» λάδι, 60×120, 1967

*92. «Πλημμυρὶς» λάδι, 130×65, 1968

DUSAN PERCINKOV

Born 1939 in Skopje. Graduated from the Academy of Fine Arts in Belgrade.

One - man shows

Belgrade - 1966, Skopje - 1968, 1970, 1975, Strumica and Copenhagen (with G. Cemerski and F. Jacobsen).

Group shows

Participated in many group shows in the country: October salon in Belgrade 1965, Peace and Humanity among Nations in Slovenj Gradec 1965, 3rd and 4th Yugoslav Triennale in Belgrade, Contemporary Macedonian art in Belgrade, Zagreb, Sarajevo, Skopje and Novi Sad, May Salon from Paris in Skopje, Belgrade and Novi Sad, Contemporary Yugoslav art in Dubrovnik and so on, in the exhibitions of Yugoslav and Macedonian art abroad in: Istanbul, Ankara, Nice, Paris, Nimes, Shelles, Yugoslav art from prehistory to the present in Paris 1971, Painters Week in Graz, Jashi, Piatra Neamt (Rumania) Coventry, Rome and others.

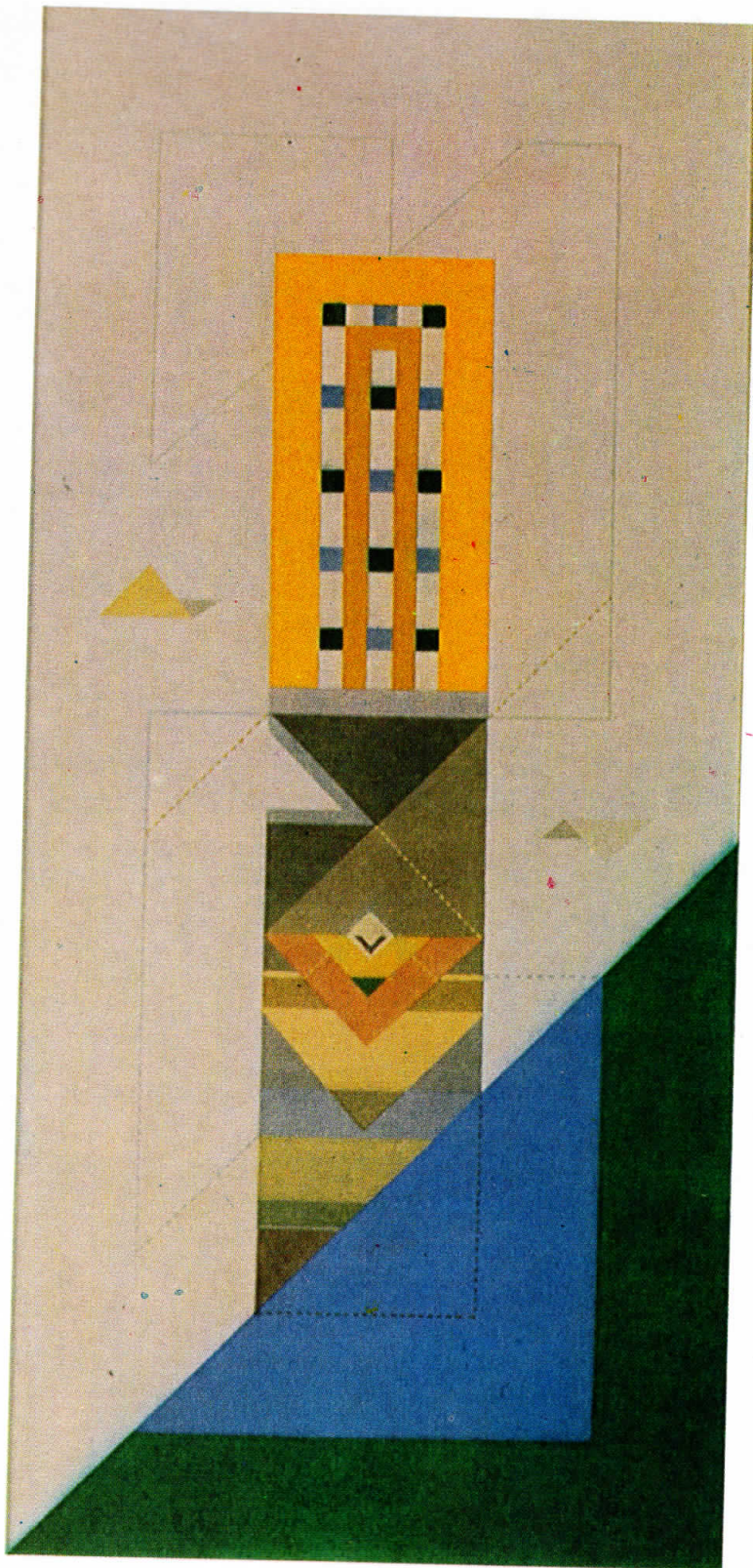
Prizes

October prize of SR Macedonia in Skopje 1960, Purchase prize at 4th International Biennale of original drawing in Rijeka 1974.

Address: 91000 Skopje, Partizanski odredi, 101 vl. 1/9

91. LANDSCAPE WITH THE SUN TRACES, oil on canvas, 60×120, 1967

*92. HIGH TIDE, oil on canvas, 130×65, 1968

ΝΤΡΑΓΚΑΝ ΠΟΠΟΒΣΚΙ - ΝΤΑΝΤΑ

Γεννήθηκε τὸ 1933 στὸ Πρίλεπ, Δίπλωμα τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Βελιγραδίου.

Ἀτομικὲς ἐκθέσεις

Σκόπια - 1965, 1969, 1973, 1975, Ἐδιμβούργο - 1969, Κόπαρ - 1976.

Ὅμαδικὲς ἐκθέσεις

Σαλόνι τοῦ Ὀκτωβρίου - Βελιγράδι, Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη - Σκόπια 1967, Τὸ Παρελθὸν μας - Σκόπια 1968 κ.ά. Στὸ ἐξωτερικὸ: Σύγχρονη Μακεδονικὴ τέχνη - Φερράρα 1969, Γιάσι καὶ Πιάτρα Ντάμτ 1972. Διεθνεῖς ἐκθέσεις: Μεσογειακὴ Μπιενάλε Ἀλεξανδρείας 1968, Διεθνὲς Συμπόσιο Μαρμάρου - Πολωνία 1972.

Βραβεῖα

1ο βραβεῖο γιὰ τὸ μνημεῖο «Γυναίκα - Μαχητῆς» - Πρίλεπ 1963, 1ο βραβεῖο ἀναγλύφου - Σκόπια 1967, 2ο βραβεῖο γλυπτικῆς στὴν ἐκθεση «Τὸ Παρελθὸν μας» - Σκόπια 1968, Βραβεῖο ἀγορᾶς γιὰ τὸ μνημεῖο «Ἰλιντεν» - Κρούσεβο 1969, 1ο βραβεῖο γιὰ τὸ μνημεῖο τοῦ Μίτο Χατζῆ Βασίλεβ - Σκόπια 1969, 1ο βραβεῖο ἀναγλύφου τοῦ Στρατιωτικοῦ Κτηρίου - Σκόπια 1970, 2ο βραβεῖο γλυπτικῆς στὴν ἐκθεση: Τὸ ἱστορικὸ μας παρελθὸν στὰ ἔργα Μακεδόνων καλλιτεχνῶν - Σκόπια 1972.

*99. «Ἀντίθετα σχήματα», μάρμαρο, 32 × 47 × 18, 1972

DRAGAN POPOVSKI DADA

Born 1933 in Prilep. Graduated from the Academy of Fine Arts in Belgrade.

One - man shows

Skopje - 1965, 1969, 1973, 1975, Edinburgh - 1969, Kopar - 1976

Group shows

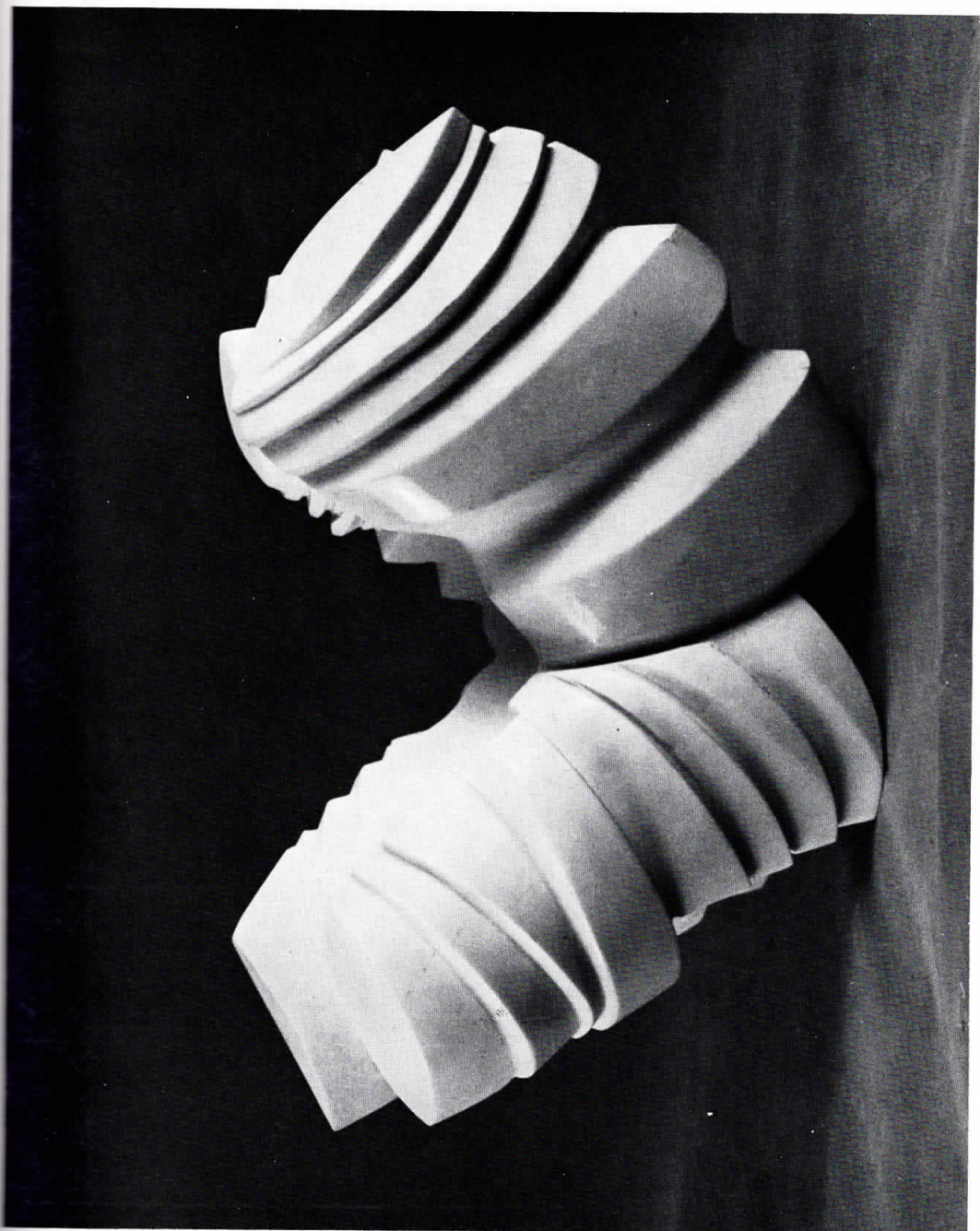
Participated in many group shows in the country: October Salon in Belgrade, Contemporary Macedonian art in Skopje 1967, Our Past in Skopje 1968 and so on, in the exhibitions of Macedonian art abroad: Contemporary Macedonian art in Ferrara, 1969, in Jashi and Piatra Neamt 1972, in the international manifestations: Mediterranean Biennale in Alexandria 1968, International Symposia of marble in Poland 1972.

Prizes

1st prize for the monument "Woman-Fighter" in Prilep 1963, 1st prize for relief in Skopje 1967, 2nd prize for sculpture at the exhibition "Our Past" in Skopje 1968, Purchase prize for the monument of Ilinden in Krusevo 1969, 1st prize for the monument of Mito hadzi Vasilev in Skopje 1969, 1st prize for relief in Army Hall in Skopje 1970, 2nd prize for sculpture at the exhibition "Our historical past in the work of Macedonian artists" in Skopje 1972

Address: 91 000 Skopje, UL. 929, No 9

*99. OPPOSITE FORMS, marble, 32 × 47 × 18, 1972

SIMON ΣΕΜΩΦ

Γεννήθηκε τὸ 1941 στὸ Καβαντάρτσι. Δίπλωμα τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Βελιγραδίου.

Ἴ�τομικὲς ἐκθέσεις

Σκόπια - 1965, 1968, 1969, 1970, 1976, Βελιγράδι - 1968, Στρούμιτσα - 1970
Μπραντφορντ, Λονδίνο - 1972, Ἐδιμβούργο - 1973.

Ὅμαδικὲς ἐκθέσεις

Μακεδονικὴ Ζωγραφικὴ - Νέα γενιά - Σκόπια καὶ Νόβι Σάντ - 1967, 3η Γιουγκοσλαβικὴ Τριενάλε - Βελιγράδι, Μακεδονικὴ Ζωγραφικὴ καὶ Σχέδιο - Σκόπια 1967, Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη - Βελιγράδι, Σαράγιεβο καὶ Ζάγκρεμπ 1969, Γιουγκοσλαβικὴ Τέχνη - Σλοβενικὸ Γράντετς 1969, Ζάγκρεμπ 1970, 15ο Φθινοπόρω Εἰκαστικῶν Τεχνῶν - Σόμπορ, Φθινοπωρινὸ Σαλόνι - Μπάνια Λούκα 1975, Γιουγκοσλαβικὴ Τέχνη - Ζάγκρεμπ 1976 κ.ά. Στὸ ἐξωτερικὸ: Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη - Κων/πολι καὶ Ἄγκυρα 1969, Φερράρα 1969, 10 Μακεδόνες ζωγράφοι - Γαλλία 1970, Μακεδονικὴ Τέχνη - Ρουμανία 1972, Πολωνία - 1973, 9ο Διεθνὲς Φεστιβάλ Νέων στὴ Σόφια κ.ά.

Βραβεῖα

Βραβεῖο «The Masters of Nerezi» - Σκόπια 1969, βραβεῖο ζωγραφικῆς τῆς ἐφημερίδας «Μλάντ Μπόρετς» - Σκόπια 1969, Βραβεῖο ἀγορᾶς γιὰ τὸ σχέδιο μίας Κρήνης στὰ Σκόπια 1975.

* 105. «Παιχνίδι μὲ αὐγὸ στὸ κουτάλι», λάδι, 100 × 100. 1972

SIMON SEMOV

Born 1941 in Kavadarci. Graduated from the Academy of Fine Arts in Belgrade.

One-man shows

Skopje-1965, 1968, 1969, 1970, 1976, Belgrade-1968, Strumica-1970, Bradford, London-1972, Edinburgh-1973

Group shows

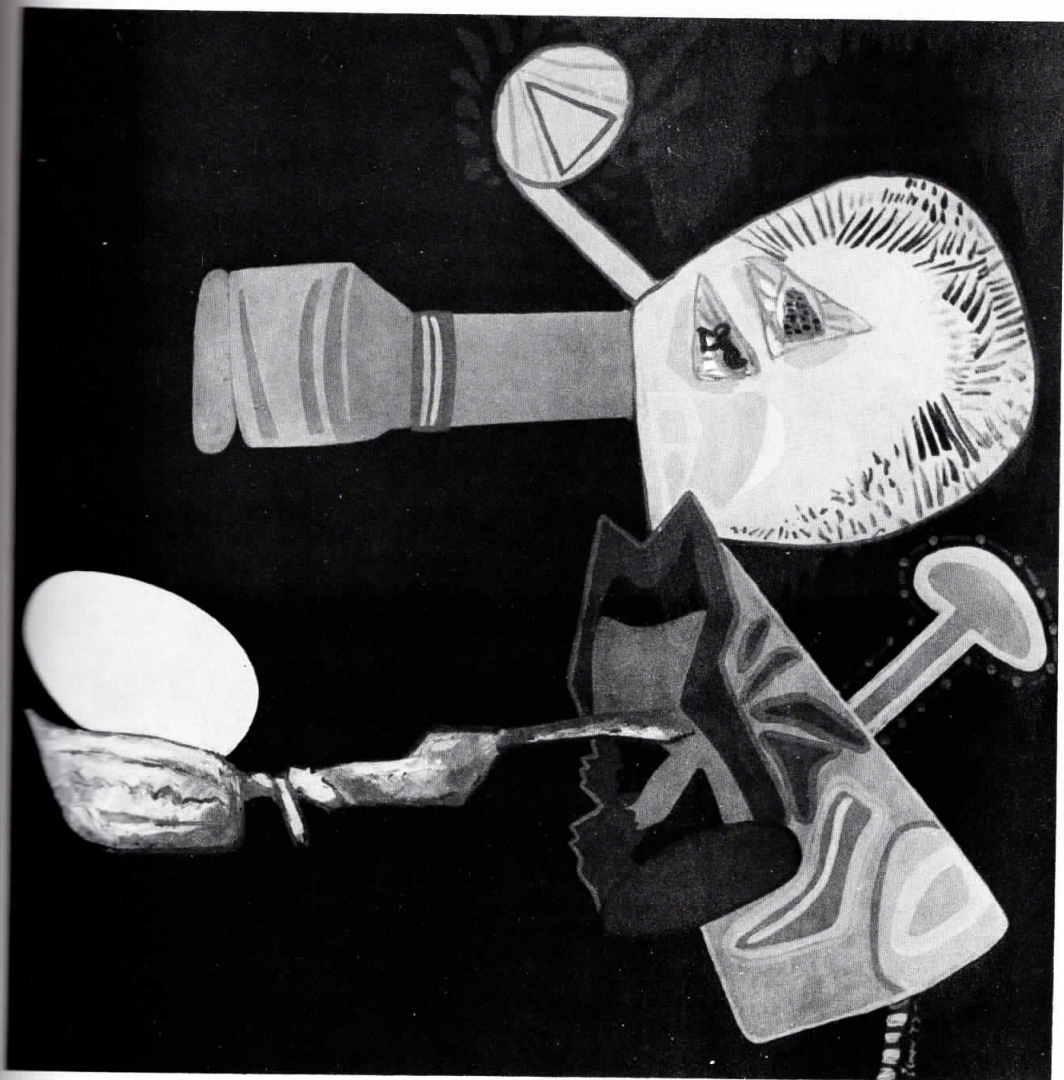
Participated in many group shows in the country: Macedonian painting-young generation in Skopje and Novi Sad 1967, 3rd Yugoslav Triennale in Belgrade, Macedonian painting and drawing in Skopje 1967, Contemporary Macedonian art in Belgrade, Sarajevo and Zagreb 1969, Yugoslav art in Slovenj Gradec 1969, in Zagreb 1970, 15th Autumn of Visual arts in Sombor, Autumn Salon in Banja Luka 1975, Yugoslav art in Zagreb 1976 and others, in the exhibitions of Macedonian art abroad: Contemporary Macedonian art in Istanbul and Ankara 1969, in Ferrara 1969, 10 Macedonian painters in France 1970, Macedonian art in Rumania 1972, in Poland 1973, 9th International Festival in Sofia and others.

Prizes

Prize "The Masters of Nerezi" in Skopje 1969, prize for painting awarded by the newspaper "Mlad Borec" in Skopje 1969, purchase prize for the project of a fountain in Skopje 1975.

Address: 91000 Skopje, ul. 359 br, 41

* 105. GAME WITH EGG IN THE SPOON, oil on canvas, 100 × 100, 1972

ΤΟΜΟ ΣΙΓΙΑΚ

Γεννήθηκε τὸ 1930 στὸ Κόσοβο Πόλε. Σπουδὲς στὴν Ἀκαδημία Καλῶν Τεχνῶν στὴ Λιουμπλιάνα.

Ἀτομικὲς ἐκθέσεις

Σκόπια - 1952, 1953, 1958, 1962, 1965 καὶ 1968, Βελιγράδι - 1958, Νις - 1960, Κουμάνοβο - 1967.

Ὅμαδικὲς ἐκθέσεις

Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη - Σκόπια, Βελιγράδι, Ζάγκρεμπ, Λιουμπλιάνα, Γιουγκοσλαβικὴ Τριενάλε - Βελιγράδι καὶ πολλὲς ἄλλες. Στὸ ἐξωτερικὸ - Μπράντφορντ Λονδῖνο, Ρώμη, Τορίνο, Νυρεμβέργη, Στουτγάρδη καὶ Δ. Βερολίνο, Παρίσι καὶ ἄ. Διεθνεῖς ἐκθέσεις: Μπιενάλε Σάο Πάολο κ.ἄ.

* 107. «Μουσάντρα VII», μικτὲς τεχνικὲς, 143 × 135, 1968

ΤΟΜΟ ΣΙΙΑΚ

Born 1930 in Kosovo Pole. Studied at the Academy of Fine Arts in Ljubljana.

One-man shows

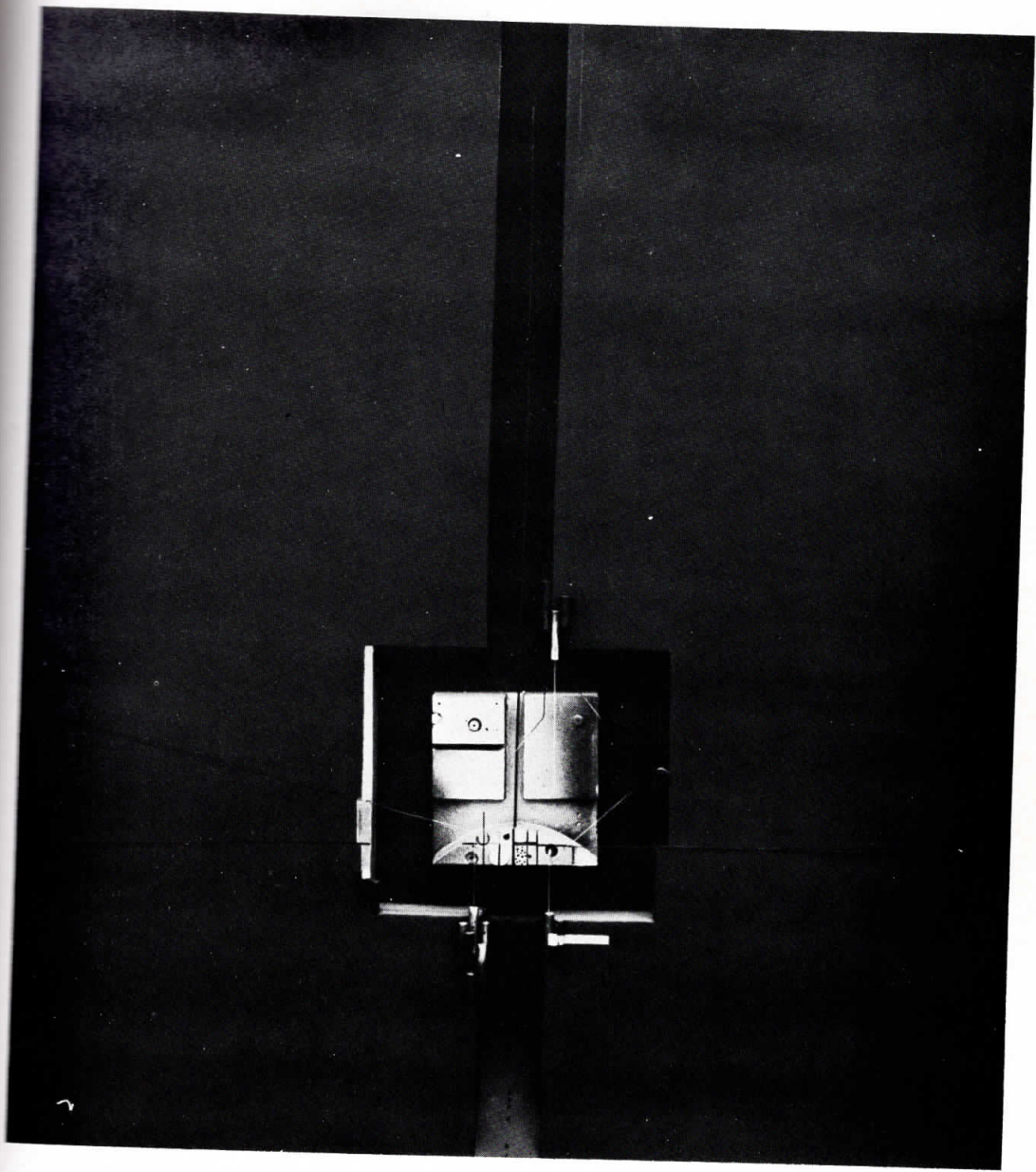
Skopje-1952, 1953, 1958, 1962, 1965 and 1968, Belgrade-1958, Nis-1960, Kumanovo-1967

Group shows

Participated in numerous group shows in the country: Contemporary Macedonian art in Skopje, Belgrade, Zagreb, Ljubljana, Yugoslav Triennale in Belgrade, and many others, in the exhibitions of Yugoslav art abroad: Bradford, London, Rome, Turin, Nürnberg, Stuttgart and W. Berlin, Paris and others, in the international manifestation: Biennale in Sao Paolo and so on.

Address: 91000 Skopje, ul. 825, No 1

*107. MUSANDRA VII, mixed media, 143 × 135, 1968

ΜΛΑΝΤΕΝ ΣΙΡΜΠΙΝΟΒΙΤΣ ΜΛΑΔΕΝ ΣΡΒΙΝΟΒΙΣ

Γεννήθηκε τὸ 1925 στὴ Σούσιτσα κοντὰ στὸ Γκόστιβαρ. Δίπλωμα τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν Βελιγραδίου.

Ἀτομικὲς ἐκθέσεις

Βελιγράδι - 1955, 1961, Νόβι Σάντ - 1965, 1972, Σκόπια - 1960, Νίσα - 1966, 1973, Στοκχόλμη - 1969

Ὄμαδικὲς ἐκθέσεις

Ἐκθέσεις Γιουγκοσλαβικῆς χαρακτικῆς - Ζάγκρεμπ, Σύγχρονη Γιουγκοσλαβικὴ τέχνη - Ντουμπρόβνικ 1956, Ἀναμνηστικὴ τοῦ Ναντέζντα Πέτροβιτς - Τσάτσακ, Γιουγκοσλαβικὴ Τριενάλε - Βελιγράδι, Φθινόπωρο Τεχνῶν - Σόμπορ κ.ἄ. Στὸ ἐξωτερικὸ: Γιουγκοσλαβικὴ χαρακτικὴ - Ἀθήνα, Θεσσαλονίκη, Σάο Πάολο, Ρίο ντὲ Ἰανέιρο, Βερολίνο, Βαρσοβία, Βρυξέλλες, Λιέγη, Γιουγκοσλαβικὴ τέχνη - Λονδίνο, Πράγα, Μπίρνο, Μπρατισλάβα, Γιουγκοσλαβικὴ χαρακτικὴ - Βενετία, Λένιγκραντ, Μόσχα, Βιέννη, Κίεβο, Γιουγκοσλαβικὴ τέχνη - Ανιμπ, Παρίσι, 25 Ζωγράφοι Καλλιτέχνες - Βενετία 1961/62, ΤΡΙΓΩΝΟ 63, - Ἰταλία καὶ Αὐστρία, Γιουγκοσλαβικὴ Τέχνη - Νέα Γενιά - Οὐάσιγκτων κ.ἄ. Διεθνεῖς ἐκθέσεις: 27ῆ Μπιενάλε - Βενετία, Μεσογειακὴ Μπιενάλε - Ἀλεξάνδρεια, Μπιενάλε - Τόκιο, Μπιενάλε χαρακτικῆς - Παρίσι, 6ῆ Μπιενάλε Σάο Πάολο, Μπιενάλε ταπισερί - Λωζάνη, κ.ἄ.

Βραβεῖα

Βραβεῖο χαρακτικῆς τοῦ Ὀκτωβρίου - Βελιγράδι 1958, βραβεῖο στὴ 1ῆ ἐκθεση χαρακτικῆς - Ζάγκρεμπ 1960, Βραβεῖο ζωγραφικῆς στὴν Ἀναμνηστικὴ τοῦ Ναντέζντα Πέτροβιτς - Τσάτσακ 1960, βραβεῖο ζωγραφικῆς στὴ 1ῆ Γιουγκοσλαβικὴ Τριενάλε - Βελιγράδι, 2ο βραβεῖο ζωγραφικῆς στὴ 4ῆ Μεσογειακὴ Μπιενάλε - Ἀλεξάνδρεια, βραβεῖο ζωγραφικῆς στὴν 6ῆ Μεσογειακὴ Μπιενάλε - Ἀλεξάνδρεια, βραβεῖο ζωγραφικῆς στὸ 6ο Σαλόνι τοῦ Ὀκτωβρίου - Βελιγράδι 1965, 1ο βραβεῖο στὴν Ἀποικία Τέχνης - Σίτσεβο 1970.

* 111. «Μπαλλάντα τῶν ἐρημῶν σπιτιῶν», λάδι 206 × 340, 1965/66

Born 1925 at Susica near Gostivar. Graduated from the Academy of Fine Arts in Belgrade.

One-man shows

Belgrade-1955, 1961, 1968, Novi Sad-1965, 1972, Skopje-1960, Nis-1966, 1973, Stockholm-1969

Group shows

Participated in numerous group shows in the country: Exhibitions of Yugoslav print in Zagreb, Contemporary Yugoslav art in Dubrovnik 1956, Memorial of Nadezda Petrović in Cacak, Yugoslav Triennale in Belgrade, Autumn of Arts in Sombor and so on, in the exhibitions of Yugoslav art abroad: Yugoslav print in Athens, Thessaloniki, Sao Paulo, Rio de Janeiro, Berlin, Warsaw, Brussels, Liège, Yugoslav art in London, Prague, Brno, Bratislava, Yugoslav print in Venice, Lenigrad, Moscow, Vienna, Kiev, Yugoslav art in Antibes, Paris, 25 Yugoslav artists in Venice 1961/62, Trigon 63 in Italy and Austria, Yugoslav art-younger generation in Washington, and others, in the international manifestations: 27th Biennale in Venice, Mediterranean Biennale in Alexandria, Biennale in Tokyo, Biennale of print in Paris, 6th Biennale in Sao Paulo, Biennale of Tapestry in Lausanne, International show of print in Biela and others.

Prizes

October prize for print in Belgrade 1958, prize at 1st exhibition of print in Zagreb 1960, prize for painting at Memorial of Nadezda Petrović in Cacak 1960, prize for painting at 1st Yugoslav Triennale in Belgrade, 2nd prize for painting at 4th Mediterranean Biennale in Alexandria, prize for painting at 6th Mediterranean Biennale in Alexandria, prize for painting at 6th October Salon in Belgrade 1965, 1st prize at Art Colony in Sićevo 1970

Address: 11000 Beograd, Stevana Filipovića 27

*111. BALLAD OF THE DESERTED HOMES, oil on canvas, 206 × 340, 1965/66

ΒΑΣΚΟ ΤΑΣΚΟΦΣΚΙ

Γεννήθηκε τὸ 1937 στὴ Νίσε Πόλε, κοντὰ στὴν Μπίτολα. Δίπλωμα τῆς Ἀκαδημίας Ἐφηρμοσμένων Τεχνῶν τοῦ Βελιγραδίου.

Ἀτομικὲς ἐκθέσεις

Σίμπενικ - 1965, Σκόπια 1969, 1970, 1973, Μπίτολα - 1969, Στρούμιτσα - 1970.

Ὅμαδικὲς ἐκθέσεις

Μακεδονικὴ ζωγραφικὴ «Νέα Γενιά» Σκόπια 1967, 3ῆ Γιουγκοσλαβικὴ Τριεννάλε σχεδίου Σόμπορ, Γιουγκοσλαβικὴ τέχνη - Ζάγκρεμπ 1970, «Ἀπελευθερωτικὸς πόλεμος στὰ ἔργα Γιουγκοσλάβων καλλιτεχνῶν» - Βελιγράδι, Ζάγκρεμπ καὶ Λιουμπλιάνα 1971 κ.ά. Στὸ ἐξωτερικὸ: Σύγχρονη Μακεδονικὴ Τέχνη - Φερράρα 1969, Γιάσι καὶ Πιάτρα Νεαμτ 1972, ἐκθεση Γιουγκοσλαβικοῦ σχεδίου - Ἰσπανία 1973, Σύγχρονοι Μακεδόνες ζωγράφοι στὴ Ρώμη 1973 κ.ά.

Βραβεῖα

Βραβεῖο ζωγραφικῆς τοῦ Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης - Σκόπια 1969, 1ο βραβεῖο στὴν ἐκθεση «Ὁ Ἀπελευθερωτικὸς πόλεμος στὰ ἔργα Γιουγκοσλάβων καλλιτεχνῶν» - Βελιγράδι 1976.

* 122. «Ἰχνη τοῦ Χρόνου» λάδι, 145×114, 1974

VASKO TASKOVSKI

Born 1937 at Nise Pole, near Bitola. Graduated from the Academy of Applied Arts in Belgrade.

One-man shows

Sibenik-1965, Skopje-1969, 1970, 1973, Bitola-1969, Strumica-1970.

Group shows

Participated in many group shows in the country: Macedonian painting-young generation in Skopje 1967, 3rd Triennale of Yugoslav drawing in Sombor, Yugoslav art in Zagreb 1970, Liberation War in the works of Yugoslav artists in Belgrade, Zagreb and Ljubljana 1971, and others in the exhibitions of Yugoslav and Macedonian art abroad: Contemporary Macedonian art in Ferrara 1969, in Jashi and Piatra Neamt 1972, Yugoslav Drawing in Spain 1973, 16 Contemporary Macedonian Painters in Rome 1973 and others.

Prizes

Prize for drawing awarded by the Museum of Contemporary Art in Skopje 1969, 1st prize at the exhibition "Liberation War in the works of Yugoslav artists" in Belgrade 1976.

Address: 91000 Skopje, Karpos IV, A-7/II-6

*122. TRACES OF TIME, oil on canvas, 145×114, 1974

ΒΑΣΙΛ ΒΑΣΙΛΕΒ

Γεννήθηκε τὸ 1938 στὰ Σκόπια. Δίπλωμα τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Βελιγραδίου.

Ἀτομικὲς ἐκθέσεις

Σκόπια - 1970, 1972, Μπίτολα - 1970, Βελιγράδι - 1971

Ὅμαδικὲς ἐκθέσεις

Σαλόνι τοῦ Ὀκτωβρίου - Βελιγράδι 1966, Σύγχρονη Μακεδονικὴ γλυπτικὴ - Σκόπια 1967, Γιουγκοσλαβικὴ τέχνη - Ζάγκρεμπ 1970, «Ἀπελευθερωτικὸς πόλεμος στὰ ἔργα Γιουγκοσλάβων καλλιτεχνῶν» - Βελιγράδι, Ζάγκρεμπ καὶ Λιουμπλιάνα 1970 κ.ά. Ἐξωτερικὸ: Σύγχρονη Μακεδονικὴ τέχνη - Φεράρα 1969, Γιουγκοσλαβικὴ τέχνη - Νίκαια 1970, στὴν Ἐτήσια Διεθνή στὸ Πόρετς κ.ά.

Βραβεῖα

Βραβεῖο τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βελιγραδίου 1964, βραβεῖο «The Masters of Nerezi» - Σκόπια 1969, 1ο βραβεῖο γλυπτικῆς στὴν ἐκθεση «25 χρόνια τοῦ ASNOM» - Σκόπια 1969, βραβεῖο ἀγορᾶς ἀπὸ τὸ Ἴδρυμα «Μόσα Πίγιαντε» - Βελιγράδι 1971, 1ο βραβεῖο γλυπτικῆς στὴν ἐκθεση «Τὸ ἱστορικὸ μας παρελθὸν στὰ ἔργα Μεκεδόνων καλλιτεχνῶν» - Σκόπια 1971, βραβεῖο γλυπτικῆς στὴν ἐκθεση «Ἀπελευθερωτικὸς πόλεμος στὰ ἔργα Γιουγκοσλάβων καλλιτεχνῶν» - Βελιγράδι 1976.

* 126. «Γλυπτικὸ», ξύλο, 80×30×30, 1972

VASIL VASILEV

Born 1938 in Skopje. Graduated from the Academy of Fine Arts in Belgrade.

One-man shows

Skopje-1970, 1972, Bitola-1970, Belgrade-1971

Group shows

Participated in many group shows in the country: October Salon in Belgrade 1966, Contemporary Macedonian sculpture in Skopje 1967, Yugoslav art in Zagreb 1970, Liberation War in the works of Yugoslav artists in Belgrade, Zagreb and Ljubljana 1970, and others, in the exhibitions of Yugoslav and Macedonian art abroad: Contemporary Macedonian art in Ferrara 1969, Yugoslav art in Nice 1970, in the international Annale in Porec and others.

Prizes

Prize by the University in Belgrade 1964, prize "The Masters of Nerezi" in Skopje 1969, 1st prize for sculpture at the exhibition "25 Years of ASNOM" in Skopje 1969, Purchase prize from the Fund "Mosa Pijade" in Belgrade 1971, 1st prize for sculpture at the exhibition "Our Historical past in the works of Macedonian artists" in Skopje 1971, prize for sculpture at the exhibition "Liberation War in The works of Yugoslav artists" in Belgrade 1976.

Address: 91000 Skopje, Majakovski, 38

* 126. ASSOCIATE SCULPTURE, wood, 80×30×30, 1972

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ